

Porträttet

Maria Khorsand, nytilträd VD och koncernchef för SP, Sveriges Tekniska Forskningsinstitut. Utöver det nya jobbet på SP är hon också en av 18 ledamöter i regeringens IT-råd.

Sid 13

Skärpta krav för befintliga hissar

Många äldre hissar saknar tillräcklig säkerhetsanordning. Under 2006 har det tillkommit en ny lag och två nya föreskrifter som syftar till att skärpa säkerhetsnivån för befintliga hissar. Våra jurister från Gärde Wesslau Advokatbyrå reder ut begreppen.

Sid 32

Nanoteknik håller fasaden ren

Nanoteknik handlar om att tillföra ett transparent och bestående skikt som inget kan fästa på. Tekniken används nu för att skydda fasader och har funnits i Sverige i drygt två år.

Sid 20

Värmepump i Citykärnan – visst går det

Större bergvärmsystem har på senare år blivit intressant även i våra stora citykärnor. Läs om hur man installerat bergvärme i några fastigheter i centrala Stockholm.

Sid 17

Branschregistret

Blå guide till bättre leverantörer. Du har väl inte missat vårt digra register över leverantörer.

Sid 37

Ny teknik lyser upp fasaden på nya Scandinavium

Under sommaren har en ny fasadbelysning monterats upp på den drygt 30 år gamla arenan Scandinavium i Göteborg. Den drygt 6 000 kvm stora fasaden illumineras nu med 124 LED armaturer* som ger möjlighet att lysa upp fasaden i alla regnbågens färger.

Hela fasaden lyser i Frölundas färger när de har hemmamatch. Det är inte bara Frölunda Indians som har sin egen färgsättning av Scandinaviums fasad.

– Totalt har vi 15 förprogrammerade färgsättningar för fasaden, berättar tekniske chefen Lars Erik Gustavsson på Got Event som är högste ansvarig för tekniken på Ullevi och Scandinavium. Andra förprogrammerade belysningar är exempelvis Gothenburg Horse Show och Schlagerfestivalen som är ständigt återkommande arrangemang.

Sid 9

Bort med det gamla, in med det nya!

Ta reda på hur du byter till ett nytt, framtidssäkrat fibernät på telia.se/fiber. Där kan du läsa allt om telefoni, avancerad digital-tv och riktigt snabbt och säkert bredband.

TELIA

Nya bilar för fastighetsförvaltaren. sid 28

En god elmiljö är också viktig. sid 14

Övervakningssystem. Tyvärr nödvändigt. sid 24

Fastigheter är fortfarande en säker affär

Fastigheter står stadigt

Någon fastighetskris är inte på gång i Sverige. Tvärtom. De stora fastighetsbolagen är väl kapitaliserade, hyresnivåerna ligger en bit under toppnivåerna, realräntorna är väldigt låga, vakanserna sjunker i Stockholm och Göteborg och utländska investerare ser Sverige som en säker marknad.

Fler bostäder säljs till fast pris

Allt större osäkerhet på bostadsrättsmarknaden har lett till att många lägenheter nu säljs till fast pris, inte minst i Stockholms innerstad. Anledningen kan många gånger vara att säljare i tidigare budgivning inte fått det pris de velat ha. Många köpare tycker samtidigt att fast pris är ett steg åt rätt håll. Det gör att man i lugn och ro kan ta ställning till om priset är rimligt och om man har råd.

Än har inte priserna – åtminstone inte i den officiella statistiken – definitivt vänt ned, men mäklarna medger att det på sina håll kan gå trögt med försäljningarna. Det kommer färre spekulanter på visningarna och det tar längre tid att få till ett avslut.

Stora vinster i allmännyttan

Sollentunahem är Sveriges lönsammaste kommunalt ägda bostadsbolag. Vinsten är, trots självkostnadsprincipen, 13 475 kronor per lägenhet och år. Det är ändå bara hälften av vad landets lönsammaste privata bostadsbolag tjänar, 26 025 kronor per lägenhet och år.

I allmännyttan ska självkostnadsprincipen gälla, det vill säga att verksamheten ska drivas utan vinstsyfte. Ändå gör många av landets kommunalt ägda bostadsföretag kraftiga vinster. Det visar tidningen Hem & Hyras granskning av landets 50 största bostadsbolag.

Äntligen fullt i tornet

Kista Science Tower har länge varit fiaskostämplat, men i dag är läget ett helt annat. Fem år efter invigningen av det 32 våningar höga tornet är allt uthyrt. De senaste 18 månaderna har inflyttningstakten varit ett företag i veckan. Och med en uthyrningsgrad på cirka 95 procent anser Vasakronan att projektet är i hamn. I dag jobbar ungefär 2 000 personer i fastigheten och de två lunchrestaurangerna serverar 800 portioner per dag.

Uthyrningen av Kista Science Tower har fått draghjälp av den byggrusch som präglar Kista just nu. Nya höghusprojekt står också på tur. Ett av dem är ett drygt 40 våningar högt hotell, med norskt kapital bakom.

Köp en järnvägsstation

Staten har en del smått och gott på sin okända säljlista. Det statliga fastighetsbolaget Jernhusen fortsätter att sälja ut järnvägsstationer. Nästa år ska drygt 20 stationer säljas och målet ligger på den nivån även åren framöver. Just nu finns det cirka 15 fastigheter på säljlistan, en del rena reafynd.

När de inte behövs för järnvägstrafiken och då Banverket och kommunen tackat nej säljer vi till allmänheten. Vi försöker alltid hitta en vettig användning för stationerna så att de inte står och förfaller, förklarar Jernhusens VD Per Berggren.

Stationerna är ofta i tämligen gott skick trots att många är byggda före det förra sekelskiftet. De kan passa för boende, kanske stinsbostaden som ofta finns på övervåningen, men köparen får vänja sig vid att ett och annat tåg kan svysa förbi. En del stationer görs om till ateljéer eller restauranger, andra blir lokal för kommunens turistinformation och liknande.

Stationerna säljs till marknadspris, ibland är det budgivning men oftast är det tämligen blygsamma priser. Flera av de nu utbudna stationerna har en prislapp på 200 000-300 000 kronor.

Men allt är inte superbilligt. Järnvägsstationerna Enafor och Änn, båda i Äre kommun, säljs för två miljoner respektive en miljon kronor. Här är det skidturismen som trissar upp priserna.

Urban Nilsson
Ansvarig utgivare

**FASTIGHETS
FÖRVALTAREN**

Fastighetsförvaltaren är fastighetsbranschens B2B-tidning. Tidningen informerar om läget på fastighetsmarknaden, nya produkter, aktuella byggprojekt med mera. Fastighetsförvaltaren utkommer sex gånger om året och har en TS-kontrollerad upplaga.

Tidningen ansvarar ej för insänt, ej beställt material. Eftertryck av text och bilder förbjudet, om inte särskild överenskommelse träffats med redaktionen.

Besök oss gärna på nätet:
www.fastighetsforvaltaren.se

HMG
Hexanova Media Group

Fastighetsförvaltaren ges ut av:
Hexanova Media Group AB
Box 31014, 400 32 GÖTEBORG
Tel: 031-775 15 80
Fax: 031-775 15 89

VD, ansvarig utgivare
Urban Nilsson
urban@hexanova.se

Stockholmskontoret:
Drakenbergsgatan 2, 117 41 Stockholm
Tel: 08-618 03 21
Fax: 08-618 03 27

Göteborgsredaktionen
Tel: 031-775 15 80
Fax: 031-775 15 89

Redaktionsledning
Klas Bergqvist
klas.bergqvist@hexanova.se

Skribenter
Tina Lundberg
Tinap.lundberg@telia.com

Arne Öster
arne.oster@hexanova.se

Ingrid Saarva
ingrid.saarva@telia.com

Peter Lindskog-Bodin
peter.lindskog.bodin@hexanova.se

Klas Bergqvist
klas.bergqvist@telia.com

Projektleddare
Peter Dufke
peter.dufke@hexanova.se

Annonsförsäljning
Tinna Knape
tinna.knape@hexanova.se

Elin Naessén
elin.naessen@hexanova.se

Ekonomi
Monika Beiring
monika.beiring@hexanova.se

Traffic / Materialhantering
Henrik Tonström
annonser@hexanova.se

Adress/Namnändringar
adressandring.ff@hexanova.se

Layout
Stromia-Futurum Grafiska AB

Tryck
MittMedia Print AB
www.mittmediaprint.se

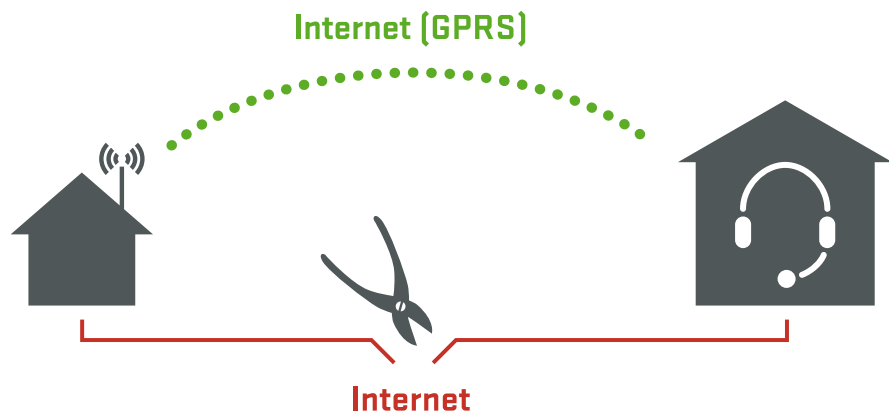
ISSN 1102-9137

Mässa

IP-baserad larmöverföring ett kostnadseffektivt alternativ

I takt med utbyggnaden av fibernät och den ökande användningen av bredband och tjänster som exempelvis IP-telefoni i kommuner, landsting och företag växer intresset för att använda IP-tekniken till att även ansluta sina brand-, drift- och inbrottslarm. De största fördelarna med IP-baserad larmöverföring är låga nät- och trafik kostnader jämfört med dagens anslutningar över det normala telenätet.

– Brand- och inbrottslarm är i dag oftast kopplade via telenätet och väljer man bort detta för sin telefoni och annan kommunikation blir det en dyr lösning att ha ett separat telefonabonnemang bara för detta ändamål, säger Johan Holmström, försäljningschef på Dualtech IT AB i Göteborg, ett företag som utvecklar och producerar olika

typer av larmöverföringar och övervaknings-system.

– Genom att använda Internet för larmöverföring kan vi erbjuda ett kostnadseffektivt alternativ som på ett enkelt och smidigt sätt kan kopplas till befintlig larmutrustning. Dualtech IP500GPRS är en TCP/IP-baserad larmsändare för säker larm-

överföring via det fasta Internet och/eller trådlöst via GPRS. Den används som en extern larmuppringare och passar till alla typer av brand-, drift- och inbrottslarm. Om det uppstår ett fel på den fasta Internetförbindelsen växlar IP500GPRS automatiskt över till den trådlösa GPRS-förbindelsen. All larminformation som skickas via Internet är krypterad vilket ger hög säkerhet. Dessutom övervakas larmöverföringen kontinuerligt genom polling mellan larmanläggningen och larmcentral till mycket lägre kostnad än med övervakad larmöverföring via telenätet, berättar Johan Holmström.

– Den nya tekniken i Dualtech:s TCP/IP-baserade larmsändare IP500GPRS gör det också möjligt att vid till exempel en brand, föra över merinformation från brandlarmet till SOS Alarm vilken kan användas av räddningstjänst för att åstadkomma en effektivare insats, tillägger han.

Dualtech startade 1999 med en idé om hur man på ett enkelt och ekonomiskt sätt ökar säkerheten i alla typer av larmsystem. I dag är Dualtech ett av de ledande företagen i branschen med kunder i över 30 länder i hela världen. Produkterna är installerade i alla typer av miljöer, allt ifrån privata hem till företag som kräver hög säkerhet, till exempel ett flertal ledande banker i Europa och Asien.

– Vi är bland de första i Sverige som kan erbjuda en komplett övervakad IP-larmöverfö-

ring som är ansluten till SOS Alarm och i början på nästa år kommer även de andra större larmcentralerna att kunna ta emot larm från våra IP-larmsändare, säger Johan Holmström.

– För de larmkunder som är anslutna till Internet erbjuder SOS Alarm även en tjänst som kallas Övervakad ledning. I dag saknar uppåt 98 procent av alla larmanläggningar övervakning av larmöverföringen, oftast på grund av de höga kostnaderna för dagens system för övervakad larmöverföring. Telenätet drabbas ju också av avbrott ibland men det är inte alltid så lätt att veta om förbindelsen mellan larm och larmcentral fungerar eller inte. Med IP-larm kan kunderna välja nivå beroende på vilka krav de har utan att säkerheten och driftstabiliteten hotas. Larmöverföringen kan övervakas och känner av eventuella avbrott, vilket innebär både snabbare och säkrare larmhantering. Genom vår satsning på IP-teknikens möjligheter ökar vi antalet brandlarm anslutna till räddningstjänsten och ökar säkerheten utan att öka kostnaderna, säger Anders Myrbäck på SOS Alarm.

Arne Öster

Elmia Trädgård och Golf

Nytt från Stiga på Elmia Trädgård och Golf visades nya multimaskinen för proffsen från Stiga, Titan 20 och 26. De två modellerna är utvecklade för dem med ett varierande arbete och behov av sin arbetsmaskin året om.

För att underlätta och spara tid i proffsansvändarens vardag har Stiga i år tagit fram två nyheter som ger större möjlighet att styra sitt arbete från förarplatsen. Med en enkel manövrering från förarpositionen kan hydraulreglaget, som ställer in klipphöjden mellan 30 och 120 mm, ändras. Och med DOD (Discharge on Demand) har Stiga utvecklat ett smidigt sätt att välja var det klippta gräset ska ta vägen, antingen sönderdelas gräset direkt under maskinen med multiclip eller så slungas det ut bakom med bakutkast.

Genom att styra arbetet från förarplatsen sparar användaren mycket tid och ökar bekvämligheten avsevärt när man slipper det tidskrävande arbetet att kliva av och på klipparen.

Annan komfort

Likt andra Stigamodeller har Titanserien fyrhjulsdrift, frontmontering och äkta midjestyrning som gör att maskinen svänger i mitten och underlättar framkomligheten.

Båda modellerna har hydraulisk servostyrning, bekvämt säte som man kan justera efter längd och vikt samt armstöd.

Tillbehören

Titanserien har många tillbehör, vilket gör den till den enda multimaskinen man behöver.

Till hösten 2008 kommer det, till förarens bekvämlighet, möjlighet att välja en hytt utrustad med klimatanläggning, som håller eventuellt oväder, sommar som vinter, på bekvämt avstånd.

Andra tillbehör som finns tillgängliga fr o m 2007 är sopaggregatet som städar bort grus på vår och sommar, och gör rent gatan från snöslask på vintern. Vid större snöoväder finns även en vikplog, som med sin hydrauliska reglering forslar enkelt bort snön. Vill man samtidigt sanda, går det att fästa sandströare i bakpartiet och göra detta medan man forslar bort snö. Även en lättmanövrerad transportskopa finns att välja till i Titanserien.

Nytt från Nola

På Elmia trädgård och Golf visade Nola upp sitt sortiment av papperskorgar och sakkoppar som man övertagit från Ljunggren & Partners.

De kommer i fortsättningen att koncentrera sig på storköksutrustning som även tidigare varit en del av deras sortiment.

Nola å sin sida har även tidigare varit återförsäljare av delar av deras sortiment av papperskorgar och askkoppar, men nu tar alltså över hela sortimentet.

Nola satsar stort på att utveckla och producera vackra och funktionella produkter för den offentliga miljön, såväl ute som inne.

Under de senaste åren har man inom området papperskorgar och askkoppar kommit med många intressanta nya produkter.

En av dessa är utomhusserien ELBIN som tillverkas i 3 olika storlekar. Design White Design i Göteborg, samarbetspartner sedan många år på designsidan.

Klas Bregqvist

Nytt rekord för Sectech i Stockholm

Sectech 2007 tog ett stort steg framåt för arrangörerna AR Media International och Stockholmsmässan när den arrangerades i slutet av oktober.

– Inte för att det var så många fler besökare än förra gången (2005) men för att kvaliteten på både utställare och besökare var så mycket högre den här gången. Vi nådde inte målet med 2 500 besökare, men kvaliteten på de som kom var så mycket bättre den här gången, konsta-

terar Deniz Baykal, projektledare på AR Media.

Facit efter två dagar var 91 utställare och drygt 2000 besökare som fick chansen att träffa många intressanta företag inom säkerhetsbranschen med allt från installatörer till slutförbrukare.

Foto AR Media

Nyhet. Snygg och smart.

PORTTELEFON MED DISPLAY_RINGA 1707

FASTIGHETS MARKNADEN

Bättre kontroll på betalningar med enkelt dataprogram

Betalningsmoralen blir högre och du får bättre kontroll på försenade betalningar med ett enkelt dataprogram.

– Vårt dataprogram för inkasso och kravrutiner betalar sig redan vid ett fåtal ärenden per år, säger Isabell Foleby, säljansvarig InkassoNet Göteborg.

För inte alls länge sedan var det vanligt att man anlätade utomstående företag för att driva in företagets utestående fordringar. Men mycket har dock förändrats på marknaden och allt fler väljer nu att bevaka och driva in sina fordringar i egen regi. Orsaken står att finna i den summariska processen som kom till när Kronofogdemyndigheten tog över Tingsrättens arbete med att utfärda domar och kravärenden blev så mycket enklare att sköta själv. En ytterligare orsak till förändringen är naturligtvis också ekonomiavdelningarnas ökade kunskap och vana att hantera datorer och nya program

Inkassoverksamhet i egen regi blir alltid mer personlig

Du kan dina kunder och din bransch. För kunden som inte betalar är det många gånger mer naturligt att kontakta fordringsägaren direkt utan mellanhänder för att exempelvis upprätta en avbetalningsplan med den som i slutändan alltid bestämmer. Och du slipper betala en mellanhand för en tjänst som du enkelt hanterar själv genom att komplettera ditt ekonomiprogram med ett enkelt dataprogram för inkasso.

Anders Mårdbrink, supportansvarig demonstrerar programmet InkassoDIREKT.

Störst i Sverige på programvara för inkasso

Dataprogrammet som vi pratar om kommer från InkassoNet Sverige som har ungefär 30 % av Sveriges kommuner som kunder. Till det kommer ett drygt 50 tal fastighetsbolag. InkassoNet är Sveriges största leverantör av inkassosystem och ingår i norska SPN, Systempartner AS, som är Nordens största leverantör av inkassosystem.

Man abonnerar på programvaran

Hos InkassoNet abonnerar man på programvaran som behövs för att driva

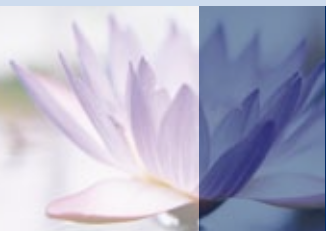
inkassoverksamheten i egen regi. För en låg årlig avgift baserad på antal användare och hur många aktiva ärenden man har per år får man själva programvaran som uppdateras årligen. Mot en mindre årsavgift får man även fri support via mail och helpdesk.

Mer information om InkassoNet och deras tjänster finns på www.inkassonet.se

Vi söker intressanta fastigheter och samarbeten.

Sveafastigheter vill utöka och bygga ytterligare värden i vårt fastighetsbestånd. Antingen i egen regi, genom samägande eller som kapitalpartner. Vi söker därför kontakt med fastighetsägare i hela Sverige som är intresserade av en försäljning eller samarbete rörande sina fastigheter. Sveafastigheter har en mycket god genomförandeförmåga och en flexibel affärsmodell, vilket ger oss bra förutsättningar för att göra affärer snabbt och till rätt pris för båda parter. Vi erbjuder också möjlighet till samägande där fastighetsägaren ser utvecklingsmöjligheter, men saknar kapital för att göra de investeringar som krävs. Vi ser gärna att förvaltningen sköts lokalt av de som bäst känner beståndet.

Äger du fastigheter och vill sälja eller utveckla dem, eller är du förvaltare med uppslag om potentiella förvärvsmöjligheter? Kontakta Simon de Château eller Christer Andersson på 08-545 075 00.

Sveafastigheter
Norrländsgatan 15
111 43 Stockholm
Telefon 08-545 075 00
www.sveafastigheter.se

sveafastigheter

UTSEDD AV EUROMONEY TILL BÄSTA KAPITALFÖRVALTARE I SVERIGE INRIKTAD PÅ FASTIGHETER

Vem ansvarar för vad vid vattenskada?

Huvudregeln vid vattenskador är att bostadsrättshavaren själv ska åtgärda de skador som uppstår i lägenheten och bostadsrättsföreningen svarar för reparationer av det som är utanför lägenheten.

Enligt bostadsrättslagen och föreningens stadgar ansvarar bostadsrättshavaren för underhållet av sin lägenhet och ska vidta de reparationer som behövs och svara för kostnaderna. Bostadsrättshavaren ska på egen bekostnad hålla lägenheten med tillhörande utrymmen i gott skick. Det innebär att bostadsrättshavaren har ansvaret för att reparera eventuella skador oavsett om han själv är vållande eller inte. I praktiken kan det innebära att en bostadsrättshavare får åtgärda den delen av skadan som berör hans eller hennes lägenhet om det exempelvis har trängt in vatten från lägenheten ovanför, även om bostadsrättshavaren inte har orsakat skadan genom vårdslöshet eller försummelse. Innehållet i stadgarna kan variera mellan olika föreningar men till det som bostadsrättshavaren svarar för räknas vanligtvis bl a lägenhetens väggar och tak. Det innebär underhålls- och reparationsskyldighet för både ytskikt och underliggande skikt som krävs för att ytskiktet ska klara sin uppgift. Väggarna och golvet i badrummet ska ha ett fungerande tätskikt så att inte fukt- och vattenskadorna uppstår. Om det uppstår en vattenskada som orsakats av trasig väggbeklädnad i badrummet innebär det att bostadsrättshavaren har eftersatt det inre underhållet och därför måste åtgärda skadan på

ett fackmannamässigt sätt. Föreningen har i vissa fall rätt att på bostadsrättshavarens bekostnad avhjälpa allvarigare brister i lägenheten som bostadsrättshavaren ansvarar för. Om en bostadsrättshavare inte fullgör sin underhållsskyldighet enligt bostadsrättslagen och stadgarna kan nyttjanderätten till lägenheten förverkas om bristen är så allvarig att vanvård föreligger.

Skador som uppstår utanför lägenheten och som tillhör föreningens underhållsansvar ska repareras av föreningen. Men om bostadsrättshavaren själv eller någon annan som besökt lägenheten orsakat skadan genom vårdslöshet eller försummelse kan bostadsrättshavaren bli skyldig att ersätta föreningen.

Om det däremot är så att en vattenledning går sönder och orsakar fuktskador i en bostadsrättslägenhet så är det bostadsrättsföreningen som ska ta kostnaden. Men om värmeledningen springer läck får den som äger lägenheten själv stå för kostnaden. Som vattenledning i lagens bemärkelse ska endast räknas tappvattenledning. Läckor från övriga ledningar är medlemmens problem, inte bostadsrättsföreningens. Det har Högsta domstolen fastställt i ett beslut 2006.

Ulrika Blomqvist, jurist Riksbyggen

Saknad kan inte beskrivas i ord.
Postgiro: 90 20 90-0

FASTIGHETS MARKNADEN

2008 – Hur blir fastighetsmarknaden?

Lars Oldne, DTZ Office Agency, tidigare Fastighetsplanering, har bättre översikt över vad som händer på fastighetsmarknaden än de flesta.

När vänder det? Ja, den frågan är det nog många som börjar ställa sig nu efter en osedvanligt bra höst med många uthyrningar och stigande hyresnivåer. Frågan är inte på något sätt ny och alla vet att det är en svår konst att sja om framtiden. För visst är det så – det enda vi vet med bestämdhet är att hyror går upp och ner, och det är lätt att bli förblindad av framgång.

Vi har ändå under de senaste decennierna sökt så konkreta svar på den ständigt aktuella frågan som möjligt. Tecken på förändringar i vår omvärld kan vi nämligen lära oss att se och förstå. Alla iakttagelser och all information analyseras tillsammans med ens egna erfarenheter ger förhoppningsvis en klok bedömning gällande just när det vänder.

Vi på DTZ Office Agency, tidigare Fastighetsplanering, har fått ännu bättre möjligheter att ställa prognoser i och med att vi numera utgör ett affärsområde i en världsomspännande koncern med inriktning på kvalificerad fastighetsrådgivning. Nu har vi fått ett stort antal nya arbetskamrater som kan bidra med fler infallsvinklar och trender från fastighetsmarknaden, vilket ytterligare breddar vår kunskapsbas. Samtidigt är det fortfarande utifrån vår vardag som uthyrningskonsulter som vi huvudsakligen kan bilda oss en egen uppfattning om läget på lokalhyresmarknaden. Verkligheten i uthyrningsarbetet är svår att överträffa som informationskälla.

Frågan är då, ser vi någon avmattning på efterfrågan av lokaler just nu? I dagsläget, så här några veckor, före jul är vi fullt sysselsatta med att teckna en mängd hyresavtal, både i City och i närförorterna. Så har det varit en längre period och det har naturligtvis varit glädjande både för oss och för våra uppdragsgivare.

Nu märker vi dock att tillströmningen av nya intressenter inte är lika stark som tidigare i år. Det behöver i sig inte betyda något eftersom en sådan enkel sak som stundande julhelger ofta har just den effekten. Folk har helt enkelt mycket

annat som börjar uppta tankeverksamheten. Även beslutsfattare handlar julklappar, planerar julfirande och vill hinna få färdigt badrumsrenoveringen innan julafton.

Mer bekymmersamt är det som händer i USA på kreditmarknaden, Ericssonaktiernas ras, börsen i allmänhet och avmattningen på bostadsmarknaden med en dämpad efterfrågan och sjunkande priser. Konjunkturen är dock fortsatt god och många branscher visar en påtaglig tro på den närmsta framtiden. Som så många gånger förr är det lätt att se ett samband mellan människors privatekonomi och hur detta påverkar beslutsfattandet i näringslivet.

Jag tycker att det verkar som om den egna plånboken och privatekonomin hos företagarna ibland påverkar mer än företagens egen verklighet när det gäller investeringsviljan. Det är kanske denna situation vi ser nu och då gäller det att vara alert och inte vänta för länge med omställningen av hyresnivåerna. När marknaden vänder vet vi av erfarenhet att allt går väldigt fort. Information sprider sig blixtn snabbt och börjar några tveka, så följer andra snabbt efter. De fastighetsägare som först anpassar sig och agerar i en nedåtgående marknad är alltid de som vinner.

Jag dristar mig inte till att tvärsäkert påstå att vi passerat "peaken" vad gäller efterfrågan och hyresnivåer. Dock är jag säker på att vi befinner oss i ett läge där det är rätt att höja ett varningens finger för att så kan vara fallet. Var observant på signaler och lyssna på gärna till oss som har mest insyn och därför snappar upp tecknen först. Då kan du dra dina egna slutsatser och snabbt agera. Man kan faktiskt göra bra affärer även "när det vänder".

Önskar er en riktigt trevlig julhelg!

Lars Oldne

DTZ Office Agency

"Vi fyller tomrum"

Världens hav utarmas
i oroväckande takt

Stöd Världsnaturfonden! Postgiro 90 1974-6

SÄKERHETSINTEGRERING AB
LARM & FASTIGHETSTEKNIK

Passerkontroll- & Porttelefonssystem, Tvättstugebokning,
Inbrottslarm, Kamerasystem, Lås, Säkerhetssmide

Speditionsvägen 33, 142 50 Skogås
Tel: 08-522 582 11 • info@sakerhetsintegrering.se
www.sakerhetsintegrering.se

Sju av tio miljöchefer: ”Long Life är bästa miljövalet”

Miljöchefernas inflytande i företagen ökar visar en ny undersökning från Aura Light, men de har dålig kunskap om Long Life-lysrör. Endast var fjärde miljöchef känner till att Long Life-lysrör håller tre gånger så länge och att de minskar koldioxidutsläppen.

Aura Light har låtit intervjua miljöchefer i svenska industriföretag om hur företagen arbetar med belysning och då främst med användningen av lysrör. Undersökningen visar att många miljöchefer inte känner till skillnaden mellan standardlysrör och Long Life-lysrör. Endast var fjärde miljöchef känner till fördelarna med Long Life-lysrör och tre av tio kan inte svara på vilken typ av lysrör som finns på företaget.

Efter information om vad Long Life innebär anser sju av tio miljöchefer att Long Life är ett bättre miljöval än standardlysrör och 44 procent säger ja till att skriva in Long Life i företagets miljöpolicy.

Mer gehör idag

Nio av tio miljöchefer uppger att de får gehör för sina miljöförslag i ledningen och 46 procent anser att de får bättre gehör idag än för två år sedan. Samtidigt är endast var tionde miljöchef delaktig i valet av belysning, vilket oroar Aura Lights svenska vd Fredrik Sventelius:

– Med tanke på de stora miljövinster man kan göra med Long Life-lysrör i stället för standardlysrör borde miljöcheferna ha större inflytande över vilken belysning företagen ska ha i sina lokaler, säger han.

Long Life-lysrör håller tre gånger så länge som standardlysrör, 12 år i stället för tre till fyra år. Därför ger de bara en tredjedel så mycket koldioxid

utsläpp som standardlysrör under tillverkning och transport. Dessutom sparar man 75 kronor per lysrör tack vare minskade byteskostnader.

Väljer Long Life för miljöns skull

På Coca-Colas dryckesanläggning i Jordbro utanför Stockholm tillverkas nära en miljon liter dryck per dag, bland annat Coca-Cola, Fanta och Sprite. Större delen av anläggningens 72 000 m² lysas upp av Aura Lights Long Life-lysrör.

– Vi har hittills bytt ut 6 000 standardlysrör mot Aura Long Life, säger Johanna Schelin, miljökoordinator på Coca-Cola Drycker Sverige AB. Så fort de sista 1 300 har tjänat ut ska vi byta dem också. Det är

Johanna Schelin, miljökoordinator Coca-Cola Drycker Sverige AB.

en enkel miljöåtgärd!

Som miljökoordinator ser Johanna Schelin till att företaget lever upp till sin miljöcertifiering och till de hårda miljökrav som ställs av The Coca-Cola Company.

– Vi arbetar sedan länge målmedvetet för att spara resurser, bland annat genom att minska energianvändning. Med Aura Long Life får vi

Om fler miljöchefer kände till fördelarna med Long Life-lysrör skulle både miljön och lönsamheten kunna förbättras.

lysrör med lång livslängd. Det gör att vi kan köpa färre lysrör, det blir mindre avfall och byteskostnaderna minskar betydligt, säger Johanna Schelin.

Valet av lysrör har också påverkats av arbetsmiljö- och säkerhetsaspekter. Vid anläggningen i Jordbro vill

man gärna undvika så många lysrörsbyten som möjligt, eftersom sådana insatser kräver liftar, ställningsbyggen och klättring på hög höjd ovanför produktionslinjerna. Man vill också ogärna stoppa arbetet, eftersom allt är planerat för dygnetruntproduktion fem dagar i veckan.

Så svarar miljöcheferna om Long Life-lysrör och belysning

- 18 procent av företagen har vidtagit miljöförbättrande åtgärder inom belysning.
- Endast var tionde miljöchef är delaktig i valet av belysning.
- Tre av fyra säger att klimatdebatten inte har påverkat valet av belysning.
- Bara en av fyra känner till att Long Life-lysrör håller tre gånger så länge som standardlysrör.
- Sju av tio har en policy för hantering av gamla lysrör.
- Sju av tio miljöchefer anser att Long Life-lysrör är ett bättre miljöval.
- 44 procent är positiva till att skriva in Long Life-lysrör i företagets miljöpolicy.
- 96 procent skulle välja Long Life-lysrör i stället för standardlysrör om det innebar en besparing på 75 kronor per lysrör och samtidigt minskade koldioxidutsläppen.

Undersökningen är genomförd bland 50 miljöchefer på svenska industriföretag med fler än 100 anställda. Ladda ner hela rapporten på www.longlife.se

Belysning

Scandinavium – Belysningen är en konkurrensfördel

Belysningen är en konkurrensfördel

– I den här branschen är det hård konkurrens om de stora arrangemangen som vi gärna vill ha för att fylla Scandinavium. Just nu har vi till exempel fått hit inomhus-VM i friidrott 2013. Från början konkurrerade vi med Paris om arrangemanget 2011, men juryn som skulle välja tyckte att vi gjorde så bra ifrån oss att de redan nu bestämde att vi skulle få arrangemanget 2013, berättar VD på Scandinavium, Johan Pagerud.

– I konkurrensen om de stora arrangemangen åker förbunden som äger tävlingarna runt och inspekterar de olika orter som konkurrerar. Så när internationella Konståkningsförbundet var här och inspekterade inför VM i konståkning, imponerade det på gästerna när hela arenan lyste i deras färger.

– Säkerligen inte avgörande, men det ger pluspoäng, fortsätter Johan.

Rätt färg på fasaden var en första förutsättning.

Arbetet med att utnyttja fasaden för färgsättning med ljus påbörjades redan 2006 då hela arenan målades om. Den orange färgen som varit ett ämne för diskussioner ända sedan starten målade om till dagens silvergrå metall.

– Rätt färg, med rätt glanstal är en förutsättning för en bra färgåtergivning. Vi gjorde flera färgprov och testade olika glanstal för att få en optimal nyans för armaturfärger att fästa på, berättar Jörgen Ström som är ansvarig för installationen.

Trots att hela fasaden lyser kostar det bara 23 kr/tim

Fasaden lysas huvudsakligen upp av 171 Stora LED armaturer. – Att vi valde LED var inte alldeles givet från början, men samtliga som var engagerade i projektet tyckte att de gav ett mjukare, vackrare sken än traditionella strålkastare, berättar Lars Erik Gustavsson. Att de samtidigt är extremt strömsnåla är naturligtvis ingen nackdel. Nu räknar vi med att det kostar ca 23 kr tim att lysa upp hela fasaden. LED-lamporna har också överlägsen livslängd jämfört med en metallhalogenlampa. 50 000 timmar räknar man med att lamporna skall hålla. Med tanke på att lamporna bara är tända några timmar per dygn under den mörka årstiden räknar vi med att de skall hålla i 20 år framöver.

Kul med ny teknik.

Kari Prosi på Tolereds El är en av dem som har jobbat med elinstallationen.

– För oss har det varit mycket intressant och lärorikt att arbeta med den här nya tekniken och typen av armaturer. LEDlampor är någonting som kommer mer och mer, dels för att de är så strömsnåla, dels för att håller så länge. Kombinationen belysning och möjligheten att styra ljuset med på något sätt är något som kommer allt mer. Därför har det varit extra intressant att få lära mer. Nästa användningsområde som kommer

för den här nya tekniken är alldeles säkert olika köpcenter, hotell med mera.

Belysningen av Scandinavium har blivit en attraktion i sig.

Fasadbelysningen av Scandinavium har blivit en attraktion i sig. Det är säkert många som likt undertecknad på kvällen gärna tar omvägen förbi Scandinavium för att se vad de har hittat på nu. Möjligheterna är ju obegränsade, varje lampa kan ju lysa 256 olika färger. Det ger ju obegränsade möjligheter. Svårigheten är nog bara att begränsa sig. Men till nyår är vi utlovade en ljusshow som kommer att få den gamla anläggningen att framstå i helt nytt sken.

Klas Bergqvist

103 st SGM Ribalta ingår i uppsättningen som lyser upp Scandinaviums fasad.

Fakta

Scandinavium i Göteborg har fått en rejäl ansiktslyftning med hjälp av en vacker ljusinstallation signerat Alfa Production i samarbete med Liljewalls Arkitekter och Kreativ Teknik.

Installationen består av 96st chromefärgade SGM Ribalta med 30 graders lins. Fasaden på byggnaden är indelad i 24 st fackverk som var och en innehåller 4st Ribalta.

Förutom Ribalta har man också använt sig av 56 st LeaderLight LedLine 1200 med 36W RGB on Chip för att täcka den undre delen av fasaden.

Ribalta möjliggjorde den mest kostnadseffektiva lösningen. Det är en LED armatur som inte innehåller några rörliga delar, har en mycket lång livstid och i sammanhanget ett extremt bra ljusutbyte-energieffektivitet. LED-armaturerna levererades från Interlite i Uddevalla.

Betongpelarna på fasaden är belysta med 48 st Erco "Beamer" som har förmågan att lysa upp pelarna utan att "spilla" ljuset utanför ytan som man önskar belysa.

*LED-armatur

LED/Light Emitting Diode. En ljusdiod vars senare versioner är okänsliga för stötar, temperaturvariationer och vibrationer. Saknar glödlampa och innehåller inga miljöfarliga ämnen som bly eller kvicksilver. Strömförbrukningen är en tredjedel jämfört med en metallhalogenlampa. Börjar bli vanligt förekommande på nyare bilar baklykter samt trafikljus.

Om Miljö, Energi och Driftkostnader

När Scandinavium i Göteborg skulle investera i fasadbelysning blev produktvalet en LED-armatur från Interlite AB. Med miljön i åtanke valdes SGM Ribalta och Leaderlight LedLine som båda har låg energiförbrukning och driftkostnad. Med en förbrukning på lägre än 70W per armatur är driftkostnaden för hela Scandinavium mindre än 10 kr i timmen inkl. moms.

Räknar man in att armaturerna har en livslängd på upp till 100 000 timmar blir den totala drift- och underhållskostnaden väldigt låg. Produkterna levereras med upp till 5 års garanti. Var smart, spara på miljön och på plånboken samtidigt.

Besök www.interlite.se för att ladda hem våra olika kataloger!

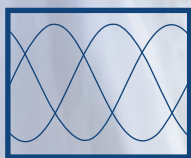

interlite
illuminate future

Stureparksvägen 7
451 55 Uddevalla

Telefon: 0522-440 880
Fax: 0522-440 885

Hemsida: www.interlite.se
E-post: sales@interlite.se

TOLEREDS ELEKTRISKA AB

- ett företag inom Bergendahls El Gruppen
Kvalitets- och miljöcertifierade enligt ISO 9001 och ISO 14001.

Ett företag med lång erfarenhet av arena-belysningar, evenemangsinstallationer och service på liknande anläggningar. Med vårt breda kunnande inom koncernen blir vi en del i det kompletta elföretaget.

Besök oss gärna på vår hemsida
www.toleredsel.se

Scandinavium i Göteborg där elinstallationen utfördes av Tolereds Elektriska AB.

Foto: Per Lagerqvist

Tolereds Elektriska AB
- Det naturliga valet

Belysning

Lights in Alingsås uppmärksammades med stor internationell utmärkelse

Nära ett tusen ljusdesigners och andra inom ljusdesignbranschen, från omkring 50 olika länder, samlades den 29/10 under det internationella ljuskonventet, Professional Lighting Designers Convention, i London. Representer från Alingsås kommun fanns på plats, och med sig hem till Sverige fick de den kanske finaste utmärkelsen i ljusdesignvärlden - "The award at large"

Derek Porter, internationellt erkänd ljusdesigner ljussatte Allén. Derek är chef för Master of Fine Arts Lightning vid Parsons The New School for Design in New York.

Utbildning för dig som ska jobba med energideklarationer

- Energideklaration – utbildning inför certifiering, 4 dagar
Stockholm, Göteborg, Malmö, Katrineholm och Sundsvall.
- Energi- och klimatkartläggning – praktisk inriktning, 4 dagar
- Mätteknik för energiexperter, 2 dagar

Vi utbildar över hela landet. Kontakta oss, 0150-575 00, eller
besök www.iuc-utbildning.se för aktuella kurstillfällen.

Beställ kurskatalog!

KATRINEHOLM
STOCKHOLM
GÖTEBORG

IUC
INSTALLATÖRERNAS
UTBILDNINGSCENTRUM

Belysning

Rekordmånga såg Lights in Alingsås 2007

Varje år inbjuds ledande ljusdesigners från olika delar av världen till Alingsås. Under en veckas workshop tillsammans med studenter, också från hela världen, ger de var sin stadsmiljö en spännande ljussättning. Resultatet beskådas sedan under oktober månad av besökare och invånarna i Alingsås.

60 studenter från 20 länder ljussätter Alingsås

Den 24 september 2007 startade arbetet med att ljussätta Nollhagaområdet i Alingsås. 60 studenter från 20 länder, samt åtta designers från olika delar av världen, kom till Alingsås för en veckas workshop.

När arbetet var klart på fredag kväll invigdes Lights in Alingsås, och ljussättningarna visas sedan upp under hela oktober. Omkring 75 000 besökare såg resultatet av deras arbete.

Under de gångna åren har över 300 studenter besökt Alingsås för att skapa ljussättningar i olika stadsmiljöer. Workshopen är en viktig del i deras utbildningar, och de läser ofta på universitetens arkitektur- och landskapsarkitektursprogram. I Alingsås får studenterna arbeta med världens främsta designers, i full skala och med den senaste tekniken.

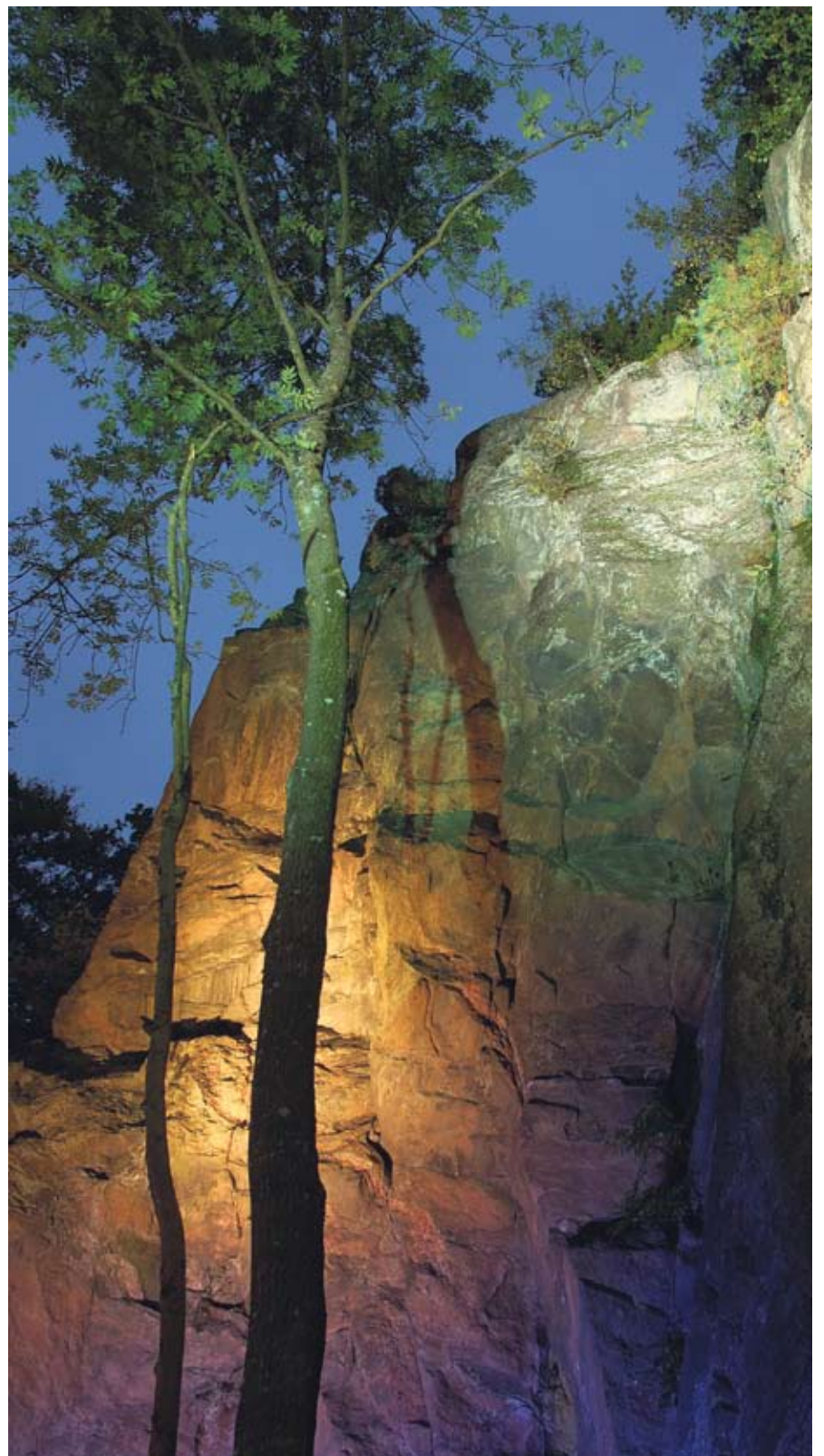
Klas Berqvist

Priset, The Award at large, tilldelades i år Alingsås för sin mycket uppmärksammade satsning på Lights in Alingsås.

Birgit Walter. Spanien. Efter att i flera år ha studerat och arbetat med ljussättning i USA, återvände Birgit Walter till Barcelona där hon blivit både uppskattad och belönad för sina insatser med ljusinstallationer.

Helena Björnberg, Sverige arbetar sedan 1996 med offentlig ljussättning. I Alingsås valde hon att ljussätta en bergvägg.

Contact:
 ERCO Lighting
 Birger Jarlgatan 46
 11429 Stockholm
 Sweden
 +46 8 545 044 30
 info.se@erco.com
 www.erco.com

tune the light

ERCO

Produktnytt

Under rubriken Produktnytt presenterar vi nya produkter och tjänster, alltifrån nya uppfinningar till smarta problemlösare. Har ditt företag något nytt att presentera? Hör gärna av dig till oss så kanske ni kan vara med och visa upp just er nyhet. Skicka ett mail med information om produkten tillsammans med högupplösta bilder till produktnytt@hexanova.se.

Forum för fastighetsboxar öppnar showroom i Göteborg

I början av december invigde forum för fastighetsboxar sin nya utställning i Göteborg. Upplägget är detsamma som i de utställningar man redan har i Stockholm och Malmö. Utställare är ett tiotal tillverkare och försäljare av p-godkända postboxar. Utställningen är öppen för alla varje onsdag mellan kl 15-19 när även konsulter från Forum för fastighetsboxar finns på plats. Övriga dagar är det fritt för de olika utställarna att använda sig av utställningen. Flerfamiljshus måste införa fastighetsboxar innan år 2011 Postutdelning i flerfamiljshus ska ske i fastighetsbox fr o m 1 januari 2011. Det är kontentan av Post- och Telestyrelsens svar till fastighetsägarna och Hyresgästföreningens hemställan. Redan idag får över 300 000 svenska hushåll sin post utdelad i fastighetsboxar. Fram till år 2011 kommer alla flerfamiljshus att få det. En undersökning från Forum för Fastighetsboxar visar att åtta av tio som idag har fastighetsbox är nöjda med att få sin post utdelat på detta sätt. Sju av tio tycker att det är lika bra eller bättre än tidigare.

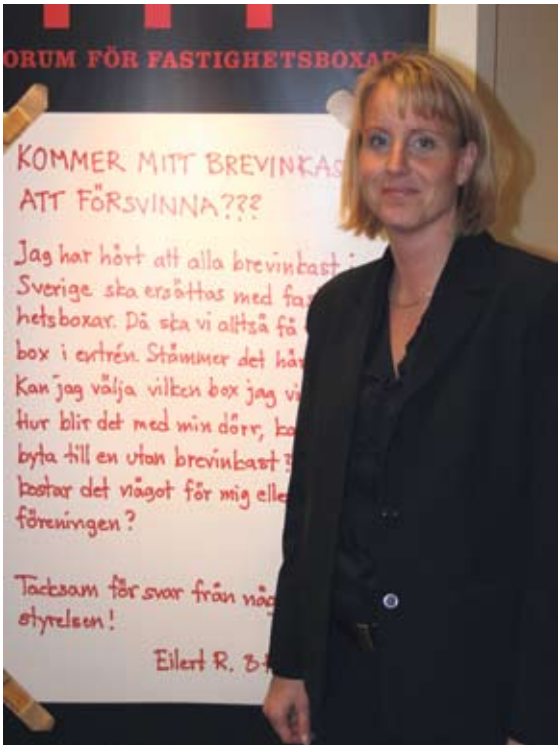
Kostnadsfri rådgivning

För att underlätta för dig som är fastighetsägare eller aktiv i en bostadsrättsförening erbjuder forum för fastighetsboxar rådgivning helt utan kostnad. Det betyder att vi:

- Tar fram olika förslag på hur installation bör gå till
- Ordnar byggnadsteknisk expertis om du behöver det
- Ger dig stöd i installationsprocessen och råd om hur du går tillväga

Forum för fastighetsboxar finansieras av Posten, Citymail och ett trettiotal fristående postdistributörer som svensk Direktreklam m fl.

För öppettider mm hänvisas till deras hemsida www.fastighetsboxar.se

Susanne Söderlund, projektledare Forum för Fastighetsboxar, var en av värdarna som tog emot de många gästerna vid den lyckade invigningen av Göteborgsutställningen.

Aptus lanserar smarta och snygga porttelefoner med inbyggt grafiskt boenderegister

Porttelefonerna Ringa är hårda på utsidan och smarta på insidan. De har ett hållbart yttre av rostfritt stål. På insidan rymmer de ett grafiskt boenderegister med tydliga symboler och knappar som hjälper dina besökare att hitta rätt. Som i sin tur kan ringa upp lägenhetsinnehavaren via mobil, fast telefoni eller svarsapparat.

– En porttelefon är en viktig säkerhetsinvestering, och det första ögat möter vid en fastighet. Därför känns det roligt att vi lyckats kombinera modern design med användarvänlighet och kvalitet på våra nya porttelefoner, säger David Bendz, VD på Aptus Elektronik AB.

Som boende får du inte bara en vackrare entré. Du får ett komplett passersystem med beröringsfri läsare, knappsats och indikeringssignal. Industridesigner Jerker Andersson har formgivit serien.

För information, kontakta Niclas Perkman försäljningsansvarig Aptus Elektronik AB på 031-68 97 00.

Grön Grappa

Vem har sagt att miljömärkt behöver vara tråkigt? I veckan godkändes Marbodals vita, handtagslösa lucka Grappa för miljömärkningen Svanen. Det innebär att man kan välja det trendiga vita, handtagslösa köket och samtidigt minimera sin miljöpåverkan.

Det miljöanpassade köket innebär så mycket mer än att sortera sitt avfall eller att ha ekologiska råvaror. För Marbodal handlar det framförallt om lim, trä och lösningsmedel. Miljömärkningen Svanen innebär att man kontrollerar hela tillverkningsprocessen; användningen av kemikalier, utsläpp och energianvändning. Dessutom ställer man hårda krav på funktion och kvalitet. Världens tuffaste miljömärkning

I veckan har Marbodal fått klartecken för att ytterligare ett kök förs upp på Svanens lista: Grappa

– Vi har arbetat med att testa Marbodals produkter hos Svanen sedan 1996 och bit för bit tar vi nya steg, säger Björn Block som är Marbodals kontaktperson när det gäller Svanen. Marbodal är Sveriges enda kökstillverkare som har Svanenmärkta kök. Och det är man stolt över. Inte bara för att Svanen är en av världens tuffaste miljömärkningar, utan också för att det betyder att arbetsmiljön på Marbodal är miljöanpassad. Dessutom blir slutprodukterna mer slitstarka och ljuståliga. 2007-12-04

Porträttet

Allt hänger ihop

Maria Khorsand, nytilträd VD och koncernchef för SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut, har under sin första tid på jobbet i olika sammanhang försökt att träffa så många av medarbetarna som möjligt.

SP har Sveriges bredaste och mest kvalificerade resurser för teknisk utvärdering, mätteknik, forskning och utveckling. Av de totalt cirka 850 anställda har över hälften akademisk utbildning och mer än 180 har doktorerat. Forskningen sker i nära samverkan med högskola, universitet och internationella kolleger.

- Jag ville lära känna organisationen och träffa många människor för att förstå så mycket som möjligt och få så många intryck som jag kan. Det har varit otroligt spännande att möta den breda kompetens som finns här tillsammans med vilja och engagemang, säger Maria Khorsand.

- Det gör att det finns väldigt mycket att bygga vidare på. SP:s starka sidor är att man medvetet har byggt upp sin forsknings- och provningskompetens så att teori och praktik kan utvecklas i växelverkan inom en rad olika områden. Genom nära och långsiktiga relationer med sina kunder har SP också skapat ett förtroende på marknaden som är mycket viktigt, förklarar hon.

Brinner för affärer och teknik

Maria Khorsand beskriver sig själv som en affärorienterad och tekniskt person. En snabb titt i hennes CV bekräftar bilden. Hon har bland annat varit VD för Ericsson Technology Licensing, där hon var med och utvecklade Bluetooth-tekniken för trådlös överföring av information. Chef för börstekniken vid OMX i Stockholm och VD för Dells svenska verksamhet är andra positioner som hon har haft.

- Jag är utbildad och har jobbat hela mitt liv inom teknikbranscher. Jag är också en affärsmaniska med bred internationell erfarenhet och en relationsbyggare. Att få göra affärer där teknik är inblandat är en stark drivkraft och fantastiskt kul, säger Maria Khorsand som ser fram mot att möta nya utmaningar där hennes olika erfarenheter kommer till nytta. Utöver det nya jobbet på SP även som en av 18 ledamöter i regeringens IT-råd.

Bygg, anläggning och förvaltning

Inom den här sektorn verkar SP i hela kedjan från projektering, konstruktion, byggande och förvaltning till rivning och återvinning av alla typer av byggnader och anläggningskonstruktioner. Omsorg om miljön och strävan att bygga ett

hållbart samhälle medför ständigt ökade krav på energihushållning, effektiv energianvändning och hänsyn till den inre och yttre miljön.

- Eftersom cirka 40 procent av den totala energin i dag går till våra byggnader är det viktigt att minska onödig energiförbrukning. Men detta är bara en del i det hela. Vi samverkar med materialtillverkare, projektörer, förvaltare och brukare när det gäller kvalitetssäkring av hela byggprocessen. Här finns kompetens från avancerad materialteknik till konstruktionsteknik, fuktsäkert byggande, innemiljö, akustik, driftoptimering, energihushållning, brandsäkerhet, beständighet och kretsloppsfrågor. Allt hänger egentligen på olika sätt ihop som en del i ett hållbart byggande – miljömässigt, ekonomiskt och socialt, säger Maria Khorsand som också gärna vill slå ett slag för en bredare användning av P-märkning inom bland annat byggsektorn.

P-märket är SP-koncernens eget kvalitetsmärke. Det betyder bland annat att tillämpliga lagkrav uppfylls, och i de flesta fall ställs högre krav. I P-märkning ingår såväl typkontroll som uppföljande kontroll av produktionen och produkter på marknaden.

Vem är Maria Khorsand?

Ålder: 50 år (född den 12 juni 1957 i Sari i norra Iran)

Position: VD och koncernchef på SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut
Familj: Man och 17-årig dotter

Bor: Just nu i lägenhet i centrala Borås "men vi letar hus i trakten".
Fritid: Tycker om att vara i naturen, ett bra sätt att hålla ihop familjen. Reser också gärna och lagar mat tillsammans.

Resmål: Gärna Japan där en av mina sysstrar bor. Ett fascinerande land, fullt av kontraster. Supermodernt kontra väldigt traditionellt.

SWEDCERT
*är ett ackrediterat
organ för certifiering
av personer
och
Typgodkännande
av byggprodukter*

*SWEDCERT är ackrediterade
för certifiering av
energiexperter för
energideklaration av
byggnader
samt*

*för certifiering av
provtagare inom området
för provtagning av mark,
sediment och vatten*

*SWEDCERT är också
ett anmält organ inom EU
för CE-märkning av byggprodukter*

*Kontakta oss
för ytterligare information
och för certifiering
eller CE-märkning*

SWEDCERT

SWEDCERT AB
Tel +46 (0)455 30 56 00,

Campus Gräsvik 1

**TEKNOLOGISK
INSTITUT**

S-371 75 Karlskrona
Fax +46 (0)455 104 36

Energi

Lär dig mer om effektiv energianvändning och god elmiljö

Energibesparing och klimatfrågor blir alltmer aktuella ämnen. Åtgärder för energieffektivisering för med sig positiva effekter såsom bättre inomhusklimat och bättre funktionalitet. Dålig elmiljö kan orsaka störningar, skador eller brand. En dålig elmiljö är heller inte bra för hälsan. För att öka medvetenheten om problemen och vilka möjliga lösningar det finns har EUU tagit fram kurser inom de här områdena.

Ofta är elanläggningarna gamla i både kommersiella fastigheter, skolor och bostäder. Och även om de är installerade under senare tid så är det inte ovanligt att de är utförda enligt en traditionell och omodern praxis.

Det finns också mycket elektrisk apparatur som står och drar energi även när de inte används som till exempel TV-apparater, bildskärmar, belysning med mera. Här är det upp till varje brukare att se till att de blir avstängda i stället för att det görs automatiskt.

Eftersom energibesparing är ett så pass aktuellt och viktigt ämne med tanke på energipriser, miljöpåverkan med mera så har vi bestämt oss för att ta fram en kurs i ämnet. Vår förhoppning är att öka medvetenheten hos fackfolk så att man kan lämna professionella lösningar som skapar förtroende hos kunden. Risken är ju att en misslyckad lösning skapar mistro till modern teknik när det egentligen är sättet den används på som gör att

till exempel återbetalningstiden av investeringen inte motsvarar förväntningarna, berättar Anders Axelsson som är Produktansvarig för Starkströmsteknik och Automation hos Elbranschens Utvecklings- och Utbildningscenter, EUU.

För att lyckas bra med energisparåtgärder krävs att man har koll på vad det är som drar onödig energi och var sparpotentialen finns. Samtidigt bör man ha koll på hur det ska lösas rent tekniskt och vad det går åt för komponenter. Det är ju av stor vikt att investeringen blir proportionell till den beräknade besparingen. Att ha kännedom om hela anläggningens funktion är också viktigt för att kunna få olika delar och funktioner att samverka, förklarar Anders Axelsson.

En god elmiljö är också viktig

Utvecklingen av elektronikprodukter har gått otroligt fort de senaste 15-20 åren och många av dem optimeras för att dra så lite energi som

möjligt samtidigt som de ska ha önskad funktionalitet. En negativ konsekvens av den nya tekniken är en ökad sårbarhet mot olika former av elektromagnetiska störningar.

Lågenergilampor, lysrör med HF don, frekvensomriktare, datorer med flera produkter orsakar skräp i vår elanläggning som kallas övertoner. Övertonerna kan ge upphov till höga strömmar som i sin tur orsakar magnetfält som kan störa och förstöra annan elektronisk utrustning, säger Anders Axelsson.

I äldre och feldimensionerade anläggningar kan det även leda till värmeutveckling i både

ledningarna, anslutningarna och i vissa fall andra ledande delar som inte tillhör elanläggningen och där ge upphov till skador och i värsta fall brand.

Kursen elmiljö syftar till att skapa förståelse för hur de här fenomenen kan spåras och motverkas. Ofta vill vi ju ha kvar utrustningen som är källan till den dåliga elmiljön och vi får därför inrikta oss på att anpassa elanläggningen till att kunna ta hand om skräpet, förklarar Anders Axelsson.

Arne Öster

Vårt fastighetskoncept bygger på erfarenhet

Beijer Electronics erbjuder ett komplett fastighetskoncept, med produkter från en rad kända leverantörer. Detta smarta ramverk innebär effektivare fastighetsautomation för dig som kund.

Vår breda erfarenhet av fastighetsautomation är hämtad från ett stort antal anläggningar runt om i landet. Vi erbjuder en användarvänlig och flexibel lösning som ger dig god driftsekonomi och förbättrad inomhusmiljö.

Beijer
ELECTRONICS
www.beijer.se | 040-35 86 00

axema
access control

PORTTELEFON för teleanslutning, eller GSM.

Numera kan Du tack vare extra reläer öppna olika dörrar från Din telefon. Dessutom kan man använda en tillfällig kod för att öppna via mobiltelefon

Öppning
via
mobil

Extra
reläer

GSM

Dags för lappen i trappen

Nästan hälften av den totala energianvändningen går idag till uppvärmning, komfortkyla och hushållsel inklusive belysning i alla byggnader. En minskad energianvändning i form av energibesparingar har stor betydelse genom lägre miljöbelastande energiproduktion.

Energideklarationer av fastigheter är ett av flera verktyg för att åstadkomma ett resurssnålt samhälle. Energideklarationer av byggnader görs av en energiexpert tillsammans med byggnadens ägare. Deklarationen ska visa en byggnads energianvändning och ge råd för olika åtgärder som leder till lägre energiförbrukning utan att ge avkall på boendeklimatet.

Ursprunget för energideklarationer av byggnader kommer från ett direktiv från EU vars krav i sin tur kommer från Kyoto-avtalet. På så sätt går det att säga att det är ett globalt åtagande för att rädda vår miljö och vårt klimat. Energideklarationer ska göras av alla länder inom EU och EEC.

Boverket ansvarar för ett centralt register och information kring energideklarationerna. Registret ska vara åtkomligt för dom som berörs på något sätt.

De som inledningsvis ska energideklarerar är de personer som äger byggnader med nyttjanderätt, så som till exempel hyresrätter, bostadsrätter och lokaler som hyrs ut. Det gäller även ägare av specialfastigheter över 1 000 kvadratmeter.

Byggnader som ska energideklarerar utöver de

som finns beskrivna ovan är hotell, kontors- byggnader, affärslokaler, skolor, förvaltningsbyggnader, konferensanläggningar, sportlokaler med flera.

Det finns naturligtvis byggnader som undantas från kraven att energideklarerar. Det är byggnader med antikvariskt värde, militära hemliga byggnader, kyrkor, byggnader mindre än 50 kvadratmeter, fritidshus med korttidsboende, ekonomibyggnader för skog och lantbruk och industrilokaler. Boverket lämnar mer detaljerad information om vilka byggnader som ska energideklarerar och vilka som kan undantas. Byggnader med antikvariskt värde bör dock energideklarerar men förslag till åtgärder ska ske med bibehållande av det antikvariska värdet. Detta gäller även kyrkor och liknande byggnader.

Villaägare ska börja med att energideklarerar år 2009 och det är först i samband med en nybyggnation och försäljning av byggnaden som energideklarationen är obligatorisk. Det finns mer detaljerad information om de krav som gäller för energideklarationer. Dessa krav ställs av myndigheten Boverket. För att finna mer information om kraven så finns dessa på Boverkets hemsida på ett lättillgängligt sätt. Boverket kommer att ge ut

information till de byggnadsägare som efterfråga detta.

Energideklarationens sammanfattande resultat ska placeras lätt tillgängligt för alla som bor i en lägenhetsbyggnad. Informationen kallas för "Lappen i trappen". Den direkta informationen som ska finnas på "lappen i trappen" rubriceras enligt nedan:

- **Energideklaration för Bygatan 18, Gammelboda.**
- **Detta hus använder 140 kWh/m² och år, varav el 70 kWh/m².**
- **Liknande hus använder 120–160 kWh/m² och år, nya hus 110 kWh/m².**
- **Radonmätning är utförd. Ventilationskontroll är utförd.**
- **Detaljinformation finns hos fastighetsförvaltare.**
- **Se även: www.boverket.se/energideklaration**
- **Energideklaration utförd 2008-05-12 av:**
- **Eva Olofsson, Energi AB**

Energideklarationen som sådan innehåller betydligt mer information. En viktig information är energiexpertens förslag till åtgärder för att sänka energiförbrukningen med bibehållet eller bättre inomhusklimat. Det är husägarens ansvar att genomföra åtgärderna. Genomförandet av åtgärderna är ingen skyldighet.

Energiexperter som utför energideklarationer ska arbeta på ett företag som är ackrediterat av myndigheten SWEDAC. Företaget blir efter ackrediteringen ett kontrollorgan för energideklarationer. I detta företag ska det finnas minst en certifierad energiexpert som ansvarar för metoder och hjälpmedel för verksamhetens energiexperter som utför besiktningar och skapar ett professionellt och riktigt underlag för den kommande

energideklarationen.

För att bli en certifierad energiexpert måste personen ha en grundutbildning med nivå inom byggområdet. Han eller hon ska ha en praktisk erfarenhet av minst fem år inom området för bygg- och/eller energiprojektering och dessutom bedömas som lämplig genom intyg. Viktig praktisk erfarenhet är också arbete inom området för ventilation och miljöinventering av byggnader. Slutligen ska den blivande energiexperten klara ett kunskapsprov. Provet arrangeras av den verksamhet som certifierar personer som energiexperter. Ingen utbildare får arrangera ett kunskapsprov som ligger till grund för certifiering.

Energiexperter kan få en av tre olika behörigheter. De olika behörigheterna är Normal, Kvalificerad respektive Luftkonditionering. Normal – står för att energiexperten har behörigheten att energideklarerar enkla byggnader med avseende på uppvärmningssystem, ventilationssystem och byggnadstyp. Kvalificerad – betyder med logik att energiexperten är behörig att energideklarerar komplicerade byggnader inklusive de med luftkonditionering.

Behörigheten Luftkonditionering – betyder att energiexperten endast får energideklarerar byggnadens system för luftkonditionering eller med andra ord en byggnad med komfortkyla.

Kraven eller författningen för certifiering av energiexperter formuleras av Boverket och heter CEX 1. SWEDCERT är ackrediterade av SWEDAC för att certifiera energiexperter. SWEDCERT har en lång erfarenhet av certifiering av personer för olika behörigheter inom byggbranschen och har varit med under remisstiden för framtagande av olika myndigheters krav för energideklarationer och certifiering av energiexperter.

Vi lanserar nu världens troligen smartaste värmekamera

Inspektion av kylt innertak. Värmebild, sammanslagning av värmebild och digitalfoto (Thermal Fusion) och digitalfoto.

Nya värmekameran ThermoCAM™ B400 liknar inte någonting du sett tidigare. Den är **superkompakt och ultralätt**. Och dess **unika funktioner** som **pekskärm** (LCD), möjlighet att lägga till textkommentar och skiss, **vinkligningsbart objektiv** liksom särskilt applikationsanpassade alarm gör värmekameran otroligt **användarvänlig**. Genom enkel kommunikation med FLIRs programvaror och användandet av standardformat (*.jpg och *.pdf) går resultatet lätt att kommunicera vidare. Självklart har värmekameran också viktiga funktioner som **inbyggd digitalkamera** och sammanslagning av värmebild och digitalfoto (Thermal Fusion).

Behöver vi nämna att värmebilden är fantastisk? Det är ju trots allt en helt ny generation av värmekameror från FLIR Systems.

För att få veta mer om hur en värmekamera från FLIR Systems kan underlätta ditt arbete, besök oss på www.flir.se.

BEYOND COMPARE

Certifiering inom bygg

SITAC ett ledande certifieringsorgan i Sverige inom bygg-, installations- och anläggningsområdet, med möjlighet att assistera företag såväl inom landet som i övriga Europa. Sitac är dotterbolag till SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut i Borås och utför certifiering av produkter och personal inom byggsektorn. Sitac bygger sina tjänster på erfarenheter sedan 13 år tillbaka med rötter i Statens Planverk och Boverket, vilket borgar för kontinuitet och stor erfarenhet av såväl produkt- som personcertifiering. SITAC är väl etablerat på marknaden och har upparbetade nätverk för samverkan med berörda intressenter.

Sitac utfärdar certifikat inom flera olika områden

P-märket är SITAC och SPs eget certifieringsmärke. Kvalitetsmärket står för att produkten är granskad och kontrollerad enligt de regler som finns för varje produktområde. P-märkningen grundar sig på marknadens behov, vilket även kan innefatta myndighetskrav. Förutom Boverkets byggregler ställs det ofta ytterligare och högre krav som marknaden efterfrågar. Utveckling av certifieringsregler sker därför i nära samarbete med berörda tillverkare och användare

Typgodkännande och tillverkningskontroll

I Sverige finns ett frivilligt system med godkännande och tillverkningskontroll av material, konstruktioner och anordningar som ska användas i byggnadsverk. En godkänd och tillverkningskontrollerad produkt uppfyller de krav som anges i våra gällande lagar och föreskrifter. Produktens egenskaper har verifierats genom provning hos

ett kompetent provningsorgan eller genom beräkningar. Tillverkningen har kopplats till en kvalitetssäkrande tillverkningskontroll. Kontrollen innebär att tillverkaren har systematiserat och dokumenterat tillverkningsprocessen, vilket leder till färre fel och lägre kostnader.

ETA

SITAC kan utfärda ett Europeiskt Tekniskt Godkännande (ETA) för en byggprodukt. Kravspecifikationen tas fram enligt det regelverk som European Organisation for Technical Approval (EOTA) tillämpar. Ett ETA ger innehavaren möjlighet att CE-märka sin produkt. Godkännandet baseras på de sex väsentliga kraven i Byggprodukt-direktivet. Ett ETA kan utfärdas för innovativa alt. komplexa produkter för vilket en standard inte finns eller ännu inte kan utarbetas.

Personcertifiering

Inom byggsektorn behövs människor med dokumenterad kompetens. Personal som utför olika

typer av kvalificerade uppgifter kan få ett behörighetsbevis utfärdat av SITAC. Med certifikat från SITAC kan uppdragsgivaren lita på din behörighet och kompetens.

Energiexpert

En certifierad energiexpert kan energideklarerat ett hus eller en byggnad. Vi erbjuder dig möjligheten att avlägga det skriftliga provet och att certifiera dig som energiexpert enligt Boverkets föreskrifter.

Kvalitetsansvarig enligt Plan och Bygglagen -PBL

För varje byggobjekt med plikt på bygganmälan fordras en Kvalitetsansvarig enligt PBL, Plan och Bygglagen. Kvalitetsansvariga kan styrka sin kompetens genom ett certifikat om riksbehörighet enligt Boverkets föreskrifter

OVK -kontrollant

OVK står för obligatorisk funktionskontroll av ventilationssystem.

Brandsakkunniga

En sakkunnig kontrollant inom brandområdet utför en del av de kontroller som anges i kontrollplanen, beslutad av byggnadsnämnden, för ett specifikt byggprojekt.

Besiktningsförrättare för överlåtelsebesiktning

Den som köper ett hus är enligt jordabalken skyldig att undersöka fastighetens skick. En överlåtelsebesiktning är en byggteknisk undersökning av

byggnaden avsedd att klarlägga fastighetens status i samband med köp.

Certifierad besiktningsman

(entreprenadbesiktning) Entreprenadbesiktningsmannens uppgift är att undersöka om kraven enligt kontraktet för en entreprenad är uppfyllda. Certifierad radontekniker Radontekniker certifieras för två kompetensområden, radonmätning i byggnader och radonsanering i byggnader.

Certifierad brunnborrare

Brunnsbore certifieras på två nivåer, ansvarig brunnborrare (AB) och brunnborrare (B). Certifiering av brunnborrningsföretag SITAC har tillsammans med Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) tagit fram en certifiering av brunnborrningsföretag. Certifieringens syfte är att på företagsnivå försäkra sig om att rutiner och kunskap finns för att utföra ett bra arbete på ett fackmannamässigt sätt.

Utbilda egen personal för enklare elarbeten.

Du ökar elsäkerheten och sänker kostnaderna.

EUU kan erbjuda två specialanpassade kurser för fastighetsbranschen.

Båda kurserna behandlar elsäkerhetsfrågor, den ena med inriktning på att själv kunna utföra enklare elarbeten och den andra på att själv kunna utföra fortlöpande egenkontroll av anläggningarna.

Som fastighetsägare får du ökad elsäkerhet. Och lägre kostnader. Det är bra.

- Egenkontroll av elanläggning fortlöpande
- Erforderlig kännedom

Endagskurser lämpliga för "icke elproffs":
Bovärdar, fastighetsskötare och drifttekniker.

Elbranschens prisvärda kvalitetsutbildningar

Elbranschens Utvecklings- och Utbildningscenter
Box 545, 611 10 Nyköping
Tel utb avd 0155-29 29 29. Fax 0155-21 77 72

Välkommen till www.euu.se

Energi

Värmepump i city-kärnan – visst går det

I strävan mot ett hållbart samhälle är det viktigt att energisystemet utformas så energieffektivt och miljövänligt som möjligt. All teknik som kan öka energieffektiviteten och minska miljöbelastningen bör beaktas.

Värmepumpinstallationen i Gamla Stan

I många av våra storstäder saknas reella alternativ till fjärrvärme. Oljeeldning eller elpannor är varken ekonomiskt eller miljömässigt försvarbara. Större biobränslepannor kräver generellt stort utrymme för lagring och omfattande transporter av bränsle, de ger upphov till emissioner i den känsliga tätorten och utgör av dessa anledningar inte ett reellt alternativ. Större bergvärmesystem har på senare år blivit intressant även i våra stora citykärnor.

På Glasbruksgatan på Södermalm i Stockholm finns ett exempel. Värmepumpsanläggningen, en bergvärmesystem med frånluftsåterladdning, värmer 30 lägenheter och 4 lokaler, sammanlagt ca 4000 kvm.

- Det är två borrhål, 170 meter långa, som tillsammans med frånluftsåterladdningen som förser värmepumpen med den energi den behöver, berättar Jan Persson, regionchef fastighet på IVT i Stockholm. Anläggningen sparar närmare 300 000 kWh per jämfört med den tidigare elpannan.

I Gamla stan finns en grundvattenvärmepump, som har halverat energikostnaden för fastighetsägaren, jämfört med den tidigare oljeeldningen. En annan fördel är att inga transporter av olja behövs i denna känsliga del av stadsmiljön.

På Östermalm finns en bostadsrättsförening, som installerade en bergvärmesystem under 2007. De räknar med att återbetala anläggningen på 7-8 år.

Det finns många fler exempel på värmepumpsanläggningar i stadskärnan men beroende på begränsad tillgänglig tomtmark och svårigheter med borrhåll kommer denna teknik endast komma till begränsad användning.

Fastigheten på Glasbruksgatan

I de kommuner där fjärrkyla finns tillgänglig kan värmepumpar däremot bli ett realistiskt alternativ för långt fler fastighetsägare om de tillåts utnyttja den utmärkta värmekälla som finns tillgänglig i fjärrkylans returledning. På samma gång som värmepumpen får en energikälla och kan producera värme till fastigheter, sänks temperaturen i fjärrkylans returledning och energin för kylproduktionen minskar.

Inomhuscentrum, kontorskomplex och övriga kommersiella lokaler har i dag ett stort

Borrning i Gamla Stan

behov av kylning även under vinterhalvåret. Olika studier har visat att idag kan kommersiella byggnader ha ett kylbehov vid -10 °C utomhustemperatur. Trenden är tydlig, kylbehovet kommer att öka i framtiden.

Om fastigheter i närheten av existerande fjärrkylans returledning ges möjlighet att ansluta lokala värmepumpar till fjärrkylans returledning kan många fördelar vinnas.

- Den initiala investeringskostnaden för ett värmepumpsystem reduceras väsentligt
- Tack vare fördelaktiga temperaturnivåer i fjärrkylans returledning uppnås högre energieffektivitet än jämförbart bergvärmesystem
- Resursutnyttjandet ökas i och med att de lokala värmepumparna tillför "spillkyla" till fjärrkylans returledning som kan säljas till/utnyttjas av övriga kunder

Anne-Lee Bertenstam
Svenska Värmepumpföreningen

Energimyndigheten har utfört test av luft/vattenvärmepumpar:

Thermia ger dig störst besparing!

En luft/vattenvärmepump från Thermia ger både värme och varmvatten och klarar husets totala uppvärmningsbehov. I Energimyndighetens test visar Thermia Atria Optimum dessutom genomgående goda resultat. Den sparar mest pengar, ger mest varmvatten, är tystast och kan utvinna energi ur utomhusluften ända ner till -20 grader. Läs gärna mer om testet på www.energimyndigheten.se eller www.thermia.se

VÄRMEPUMPAR
Berg • Mark • Luft

Återförsäljarkontakt: www.thermia.se eller 0570-813 00

Energi

Pressad tidsplan för energideklARATIONER

Trots att arbetet med energideklARATIONER av fastigheter har pågått sedan en tid tillbaka kommer det att bli svårt att hinna energideklARERA samtliga flerbostadshus innan den 31 december 2008 eftersom tidplanen för myndigheterna redan från början varit hårt pressad.

40 procent av den totala energiförbrukningen går i dag till våra byggnader. Därför är det viktigt att landets byggnader minskar onödig energianvändning.

Ett viktigt verktyg här är energideklARATIONER av fastigheter. De görs av en energiexpert tillsammans med byggnadsägaren och ska visa en byggnads energianvändning och ge råd om hur byggnaden kan bli energismartare.

Den svenska förordningen som styr hur EU-direktivet och lagen om energideklARATIONER ska tillämpas trädde i kraft den 21 december 2006. Först därefter kunde Boverket utforma sina föreskrifter, som trädde i kraft den 20 februari 2007.

Boverket ansvarar för register och information kring energideklARATIONERNA.

För dig som äger byggnader med nyttjanderätt, så som till exempel hyresrätter, bostadsrätter och lokaler som hyrs ut är det dags att sätta igång nu. Det gäller även ägare av specialfastigheter över 1 000 kvadratmeter.

Villaägare har 2009 som startår och det är först i samband med en försäljning som energideklARATIONEN är obligatorisk för dem.

Vem gör vad? Boverket

Boverket har utfärdat föreskrifter i anslutning till lag och förordning om energideklARATION av byggnader. Dessa föreskrifter behandlar vad energideklARATIONEN ska innehålla samt vilken kompetens den certifierade energiexperten ska ha. Boverket har också till uppgift att föra ett register över de energideklARATIONER och besiktningssprotokoll som lämnats till verket. Dessutom jobbar de med att sprida information.

Boverket ansvarar däremot inte för utbildning av energiexperter (fristående utbildningsorgan), certifiering av energiexperter (certifieringsorgan) eller ackreditering av kontrollorgan (SWEDAC).

SWEDAC

SWEDAC är en statlig myndighet som verkar som nationellt ackrediteringsorgan och ansvarar för kontrollfrågor enligt lagen om teknisk kontroll. Detta innebär att de kompetensprövar verksamheter som utför analys, provning, kalibrering, certifiering, kontroll och besiktning. Det är SWEDAC som ackrediterar företag som vill utföra energideklARATIONER. Dessutom ackrediterar SWEDAC de certifieringsorgan som certifierar energiexperter. SWEDAC arbetar enligt kraven i den internationella standarden ISO/IEC 17011.

Energiexperten

Den oberoende experten motsvaras av ett ackrediterat kontrollorgan. Det är ett företag som låtit ackreditera sig hos SWEDAC och därför är godkända att genomföra energideklARATIONER. För att få en ackreditering av SWEDAC krävs bland annat att företaget har minst en certifierad person i arbetsledande ställning och att det är organiserat på ett sätt som gör att det kan utföra energideklARATIONER enligt Boverkets föreskrifter. I ackrediteringen styrks också det oberoende som krävs i lag, förordning och föreskrifter. Det är det ackrediterade kontrollorganet (företaget) som byggnadsägaren anlitar för att utfärda en energideklARATION.

Förutom den certifierade personen kan det ackrediterade kontrollorganet ha andra anställda energiexperter som kan utföra delar av eller hela energideklARATIONER. Dessa behöver inte vara certifierade, men ska ha tillräckligt med kunskap och kompetens för att kunna genomföra en energideklARATION med god kvalitet.

Experten som jobbar för det ackrediterade kontrollorganet samlar in uppgifter för den aktuella byggnaden och bedömer rimligheten i dessa. Behovet av en besiktning styrs av i vilken omfattning besiktningen kan leda till rekommendationer om kostnadseffektiva åtgärder - utan att det för den skull får negativa effekter på exempelvis inomhusmiljön och byggnadens kulturvärden. Även kostnaden för besiktningen ska vägas in i bedömningen av behovet av en besiktning; ju högre energianvändning per kvadratmeter och år, desto större behov av en besiktning. Energiexperten matar sedan in de uppgifter som krävs på Boverkets elektroniska blankett och godkänner energideklARATIONEN. Samtidigt lämnas energideklARATIONEN till Boverkets register.

Kommunen

Kommunen är tillsynsmyndighet när det gäller energideklARATIONERNA. De har rätt att meddela byggnadsägaren de förelägganden som behövs och har även rätt att utfärda vite om kraven inte efterlevs. Kommunen har även rätt att kontrollera att besiktning av luftkonditioneringssystem har genomförts i de fall då detta krävs.

Byggnadsägaren

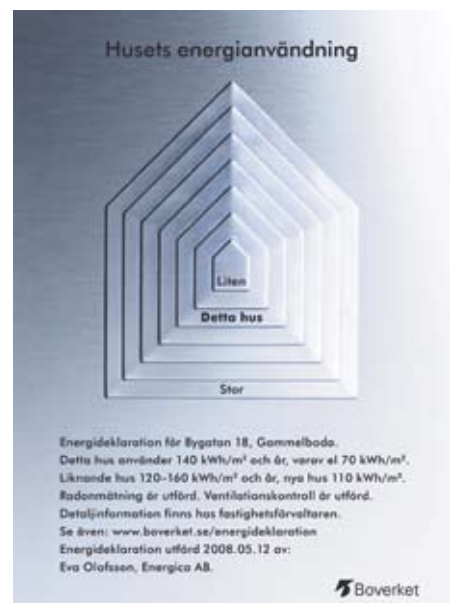
Byggnadsägaren har ansvar för att det finns en energideklARATION för byggnaden och att den utförs av ett ackrediterat kontrollorgan.

Energi-deklARATIONER steg för steg

Förberedelse: Förbered dig genom att ta fram alla handlingar som kan underlätta för energiexperten senare arbete. Kom ihåg att konsulten tar betalt per timme, så lägg lite extra tid på detta. Det kan löna sig i ett senare skede.

Kontakt med företag och expert:

Ta kontakt med ett företag som är godkänt av SWEDAC.

Det finns fler än du som vill sänka energiförbrukningen.

Installerar ni en värmepump i fastigheten sänker ni inte bara energikostnaderna, ni minskar även påfrestningarna på miljön!

TESAB-Gruppen är Sveriges ledande Kylinstallatörer som sätter fokus på energibesparing. Vi är rikstäckande och finns på drygt 30 orter över hela landet. Vi förser Sveriges fastigheter med värme och sänker våra kunders energiförbrukning, något som gynnar både plånboken och miljön.

TESAB-Gruppen levererar inte bara produkter – vi ger dig funktion – och tar helhetsansvar från idé, projektering, leverans och installation till service och underhåll.

För konsultation och rådgivning, besök vårans hemsida.

TESAB
www.tesab.se

Det är en förutsättning att energiexperten finns namngiven hos ett av dessa listade företag för att han eller hon ska få göra energideklarationen hos dig.

Du kan alltså inte göra energideklarationen själv!

Undersökningen:

Energiexperten går igenom allt material och kända fakta om byggnaden.

Det är nu det förberedande arbetet lönar sig. Ju mer kända fakta som redan finns, desto snabbare går det.

Elektroniskt formulär:

Energiexperten matar sedan in de uppgifter som krävs på Boverkets elektroniska formulär och godkänner energideklarationen.

Förslag till åtgärder:

Nästa steg är att byggnadsägaren får hela energideklarationen och förslag till åtgärder.

Sammanfattningen:

I samma paket som förslagen och energideklarationen medföljer också en sammanfattning av resultatet.

Åtgärda ditt hus:

Boverket har till din hjälp tagit fram faktablad kring olika vanliga åtgärder. De fungerar som stöd och hjälp vid upphandling eller utförande av de energieffektiviserande åtgärderna. De olika bladen tar upp möjligheter och risker.

Om deklarationen inte utförs...

Om byggnadsägaren vägrar att energideklarerat kan kommunen så småningom utdöma vite, en form av böter.

Arne Öster

Behaglig svalka från taket

Vid ny- och ombyggnation samt renovering av till exempel kontor och olika typer av kommersiella fastigheter installeras oftast system för komfortkyla.

För att kyla ner ett rum finns det olika system där tekniken bygger på att blåsa in kall luft. Även om temperaturen blir behagligare, uppstår ofta andra störande moment som buller och drag. Konventionella kylsystem utgör dessutom ofta ett oestetiskt inslag i miljön.

– Uponor Komfortpanel är en optimal vattenburen lösning för att ge ett behagligt inneklimat. Systemet är enklare än traditionell luftkonditionering, kylbafflar och andra system som sprider komfortkyla. Produkten är tillverkad i standardmått av expanderad polystyren i en profilerad aluminiumplåt och förstärkt med en tunn MDF-platta (Medium Density Board) med en ännu tunnare aluminiumskiva på den andra sidan. Genom PEX-röret i plattan flödar kallt vatten. Aluminiumplåten sprider kylan utmed hela takplattan - som är klädd med brandhård akustikväv i klass med Parafons akustiktak och underifrån ser ut exakt som en vanlig undertakplatta, berättar Roger Eklund, produktchef Sprinkler & Kylpanel på Uponor AB.

Det svalkande taket som en dekorativ del av rummet

För att dölja installationer i taket kan ett undertak monteras. Detta förekommer ofta i kontor och i olika typer av möteslokaler. Vanligast är ett bärverk på 600 x 1200 millimeter för montering av släta vita skivor. För att ge taket ett tilltalande utseende kan det delas in i multiplar om 600

millimeter. Då används en speciell täcklist som i sig har ett estetiskt värde.

För att kyla ett normalt rum ska det räcka med att byta ut cirka 50-70 procent av de redan befintliga takplattorna mot aktivt kylande komfortpaneler från Uponor. Det innebär att det även finns utrymme för exempelvis belysningsinstallationer, ventilation och brandskydd. Vid nybyggen bygger man in de aktiva plattorna från början.

– Med Uponor Komfortpanel monterade i ett undertak får man ett dragfritt kylande tak. Systemet är helt tyst eftersom det inte använder några fläktar. Tack vare en stor värmeväxlaryta kan man ha en relativt hög vattentemperatur, cirka

16 grader C, och ändå täcka rådande kylbehov. Kyleffekten är beroende på hur kalla panelerna blir i förhållande till rumstemperaturen. Det är viktigt att ta hänsyn till kondensstemperaturen så att systemet inte kyler för mycket, speciellt i fuktig miljö, säger Roger Eklund. I dag har Uponor AB installerat cirka 6 000-7 000 kvadratmeter Komfortpanel. Produkterna är brandtestade av SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut och ljudtestade av Akustikverket. Komfortpanelen klarar 35 dB vilket är tillräckligt för de flesta konferensrum.

Arne Öster

Undvik vattenskador med ny produkt

Vattenläckage som inte upptäcks i tid kan orsaka stora problem för husägare och boende. Felkopplade och läckande diskmaskiner kan ofta vara anledningen men med rätt produkt kan fuktskador undvikas.

Alla former av vattenläckage måste åtgärdas direkt för att undvika hälsoproblem. Den mest dyrbara vattenskadan uppstår, när läckan fortsätter under lång tid utan att upptäckas. Vattnet sugs upp av inredning och byggnadsmaterial och syns inte förrän konstruktionen är mättad. Vanligast är det med läckage i köket orsakat av diskmaskiner med felaktiga rör och kopplingar.

–Vattenskador i bostäder uppgår till fem miljarder kronor varje år, varav 24% uppstår i kök, säger Stellan Eriksson, Stosett AB, som har lång erfarenhet med att framställa tätningsprodukter inom VVS.

Dyrt för den drabbade

Ofta är det försäkringstagaren som får stå för självriskan. Dessutom måste också den nya inredningen betalas om den vattenskadade är några år gammal. Boverkets regelsamling för byggande innehåller en mängd regler om hygien, hälsa och miljö: "Om det finns risk för utläckande vatten

eller kondens på dolda ytor skall utlopp från dessa ytor anordnas så att vattnet snabbt blir synligt" (Källa:www.boverket.se).

Lättinstallerad ny produkt

Den nya produkten från Stosett AB kallas EVA(el, vatten och avlopp) och är en genomföring för diskmaskinens anslutningar i diskbänksskåpet. Med rätt placering ska den leda sladdar och vattenanslutningar på ett enkelt och säkert sätt.

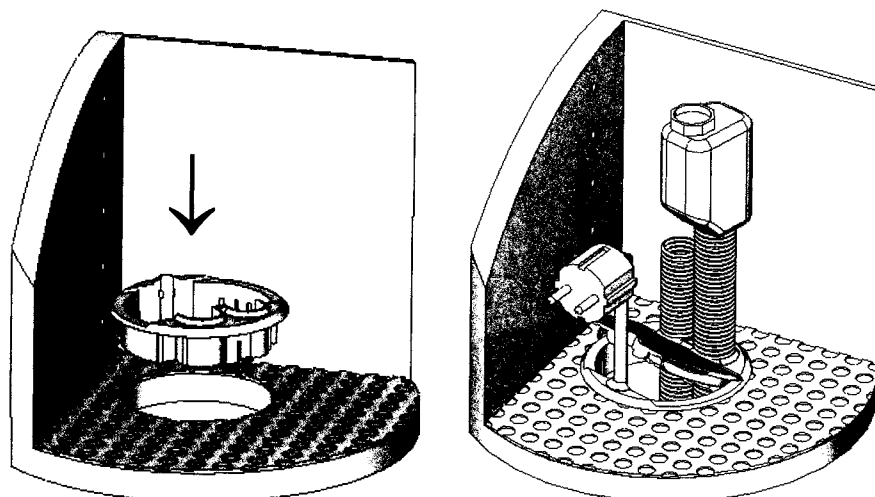
–Speciellt är att EVA är lätt att installera och att det är den enda av sitt slag i världen, säger Stellan Eriksson. Monteringen är enkel då en lättbegriplig manual medföljer. Först och främst måste hålet ha en skarp kant där den limmade genomföringen ska placeras. De olika anslutningarna har varsin tätad avsedd plats i EVA vilket gör det enkelt att sedan ansluta det skyddande och tätande locket.

Stosett AB kanske är mest kända för är

stosarna som tillverkas i en mängd olika storlekar för att passa till marknadens många rördimensioner. Med kunder som Marbodal och Myresjökök, har Stosett® blivit en del av standardutrustningen vid köp av kök. Det tätningsset för

diskbänksskåp som följer med innehåller stös, tätningsband och en enkel anvisning. Stosen skyddar själva tätningen och ger dessutom en tät, snygg övergång mellan golv och rör.

Stina Rangmar

Utbilda egen personal för enklare elarbeten.

eUU
www.euu.se

Utemiljö

En fasad - motståndskraftig som en nyvaxad bil

Behandla din fasad mot fukt och smuts och ståta sedan med kvarterets renaste ansikte utåt, år ut och år in jämte grannhusens gråsmutsiga fasader. Det kan låta som en dörrknackande bettlare med ett mirakelmedel i handen.

Svaret är en konserveringsvätska som är en vattenbaserad och diffusionsöppen försegling och hindrar fukt och smuts från att tränga in i fasaden. Den innehåller nanostrukturer och baseras på vatten och alkohol som dunstar efter appliceringen. Kvar finns sedan det skyddande ytskiktet som kan andas samtidigt som vatten och oljehaltiga vätskor mycket lätt pärlar av den behandlade ytan, som en nyvaxad bil.

– Det är en teknik som underlättar för alla och gör underhållet av fastigheten både lättare och bättre. Det ger ett grundskydd från början, istället för att man ska rengöra kontinuerligt på traditionellt vis, säger Dan Tykesson på Sealit-Nano i Helsingborg, en av de ledande leverantörerna av nanotekniska produkter i Sverige.

En osynlig försegling

Nanoteknik handlar om att tillföra ett transparent och bestående skikt som inget kan fästa sig på. Fördelen med de mikroskopiska nanopartiklarna ("nano" grekiska för "småväxt") är att de kan arbeta sig in i de flesta underlag och är

mycket allsidig på allt från obehandlade porösa, sugande underlag till behandlade icke sugande underlag. Oavsett om fasaden är gjord av putsbruk, tegel, betong, obehandlat/behandlat trä eller sten av olika slag, så påverkas inte ytans utseende. Resultatet blir en transparent multifunktionell och långtidsverkande försegling, där de aktiva nanopartiklarna verkar som en skyddande barriär och förlänger livstiden på den behandlade ytan. Dessutom ger den en UV-stabil yta.

Teknik på frammarsch

Det var när man studerade hur vattendroppar rullade som glaskulor av bladen på lotusblomman som man började intressera sig för hur det kunde fungera på teknisk och kemisk väg. Nanotekniken kom från Tyskland via Danmark som haft den ett tag. I Sverige har den funnits drygt två år och är på stark frammarsch.

Gör det själv eller få det gjort

Appliceringen är enkel och kan göras av fastighetsägaren eller bostadsrättsföreningen själv, även om

Delägarna från vänster, Dan Tykesson, Michael Rolin och Klas Bronnvall.

SealitNano kan åta sig hela processen.

– Konserveringsvätskan smörjs eller sprayas på ett enkelt sätt över den noga rengjorda fasaden. Den bildar tre skikt men appliceras bara en gång. Först ett lager som ger fäste på underlaget, sedan ett mellanlager som står för hårdheten och det översta agerar som ett paraply säger Dan Tykesson.

Själva rengöringen av fasaden underlättas

sedan väsentligt tack vare att det räcker med vanligt vatten. Traditionella rengöringsprodukter behövs i regel inte längre för att hålla ytorna snygga och fräscha, vilket spar både tid och pengar.

Peter Lindskog-Bodin

Låt oss ge dig ett handtag!

Men inte vilket som helst. Genom mer än 160 års erfarenhet i kombination med schweizisk precision och kvalitet har Kaba skapat säkerhetsbranschens smartaste dörrtrycke – c-lever. Namnet kommer från "Controlled lever" för den mekaniska lösningen och "clever" då det lätt tilldelas intelligens och uppgraderas till ett fristående elektroniskt låssystem. Dessutom är det kompatibelt med befintliga låscylindrar på marknaden – clever helt enkelt!

Kaba AB ingår i Kaba Group med huvudkontor i Rümlang, Schweiz. Gruppen är en världsledande aktör inom säkerhetsindustrin med drygt 10 000 anställda och verksamhet i mer än 60 länder. World Class Security since 1846.

Nya fönster i befintlig karm med bibehållet ljusinsläpp

Det säger sig själv att alla blir vinnare när man kan sätta in ett nytt fönster i den gamla fönsterkarmen och ändå behålla samma ljusinsläpp. Nu är det möjligt. Lösningen är nya fönster från VELFAC med extremt smala fönsterbågar.

Stora kostnadsbesparingar

VELFAC fönster passar perfekt när det är dags att byta fönster. Vid insticksmontage behåller man befintligt ljusinsläpp och störningen för de boende blir minimal. Anledningen till att VELFAC kan klara detta är den unika bågkonstruktionen där maxbredden är endast 54 mm.

Tack vare fönstrens unika konstruktion går det att montera fönstren i den gamla karmen med bibehållet ljusinsläpp.

Maximalt ljusinsläpp

Den smäckra profilen i karm och båge ger VELFAC upp till 50 % mer ljusinsläpp än traditionella fönsterkonstruktioner. Med strängpressad aluminium på utsidan kräver fönstret dessutom minimalt med underhåll. För fastighetsägare och bostadsföretag innebär metoden stora besparingar, främst genom minskad arbetskostnad och framtida underhåll. Vid komplett fönsterbyte till VELFAC ökas ljusinsläppet med 10 cm på bredd, resp höjd. Vid montage av komplett VELFAC fönster bibehålls tidigare ljusinsläpp.

VELFAC. Koncernen och företaget

VELFAC tillverkar unika fönster- och fasadsystem till en rad europeiska marknader. Företaget ingår i

VKR Gruppen där bl.a. även VELUX ingår. VKR Gruppen växer stadigt och sysselsätter nu mer än 15.000 medarbetare fördelat på ca 40 länder.

VELFAC har gradvis vuxit till en verksamhet med 1000 medarbetare och en årlig omsättning på 1.766 miljoner kronor (2006). I Sverige beräknas VELFAC omsätta ca 160 mkr under 2007.

Klas Bergqvist

Gammalt träfönster före bytet

Helhetsbild fasad Klostersgatan, Jönköping

Montage av VELFAC 200 i befintlig karm. Den gamla karmen har klätts med aluminium

Certifieringen som bekräftar kompetensen – nu även för dig som är energiexpert!

SITAC förser dig och dina medarbetare i byggbranschen med behörighetsbevis som bekräftar att ni har kvalificerad dokumenterad kunskap. Personcertifikaten är förtroendeskapande intyg vid kontakt med beställare, myndigheter och andra aktörer. SITAC certifierar även energiexperter.

För mer information, ring 010-516 63 00 eller gå in på www.sitac.se

SITAC, Swedish Institute for Technical Approval in Construction, certifierar produkter och personal inom byggbranschen för en svensk och europeisk marknad.

1965 Limträbalkar till skola i Skåne.

2007 Massivträ till Sveriges högsta trähus.

I dag är limträ en etablerad byggkomponent. Den utvecklingen kunde vi inte drömma om när vi redan på 1960-talet fick leverera våra första balkar till en skola i Skåne. Bakgrunden var snarare att vi aldrig kunnat motstå nya möjligheter. En del kallar det tävlingsinstinkt och nyfikenhet. Själva kallar vi det Martinsonsandan.

Samma anda gjorde oss så sent som 2003 till pionjärer inom system för massivträbyggande. I dag levererar vi stommarna till Sveriges högsta bostadshus i trä och många andra av landets mest uppmärksammade byggnader.

Tack vare Martinsonsandan.

Martinsons 937 80 Bygdsiljum

Tel: 0914-207 00 www.martinsons.se

martinsons

Förutom en omfattande produktion av sågade trävaror är Martinsons ledande i Norden inom limträ, träbroar och byggsystem i limträ och massivträ. Koncernen har cirka 430 anställda och en årsomsättning på drygt en miljard kronor.

Att välja ett slutet bredbandsnät är som att låsa sitt hus och slänga bort nyckeln.

Som fastighetsägare har du säkert funderat på att ansluta dina fastigheter till ett bredbandsnät. Inte minst för att ge dina hyresgäster tillgång till triple play – tv, internet och telefoni. Är det så ställs du inför två alternativ. Antingen kan du välja ett slutet eller ett öppet nät.

Låt oss förklara skillnaden.

Våra konkurrenter erbjuder slutna nät (även om de inte kallar dem så).

De skriver ett långt kontrakt med dig som ger dem ensamrätt på alltsammans under flera år.

Gillar du dem fortsätter de att vara din leverantör. Om du inte gillar dem fortsätter de att vara din leverantör ändå. (Ni skrev ju ett kontrakt, eller hur?)

I ett slutet nät tillåts nämligen inga konkurrenter. Väljer du å andra sidan ett öppet nät från Teracom låter vi flera leverantörer av tv, internet och telefoni konkurrera fritt om tjänsterna, vilket ger större valfrihet och lägre priser.

Skillnaden är stor både för dig och för dina hyresgäster.

Med fri konkurrens erbjuds du och dina hyresgäster bättre, fler och billigare tjänster hela tiden.

Även om vi är mest kända för att sända radio och tv når vårt öppna bredbandsnät redan 1 miljon människor i Sverige. Och det växer för varje dag.

Har du ännu inte bestämt dig om det är värt att ansluta dina fastigheter till ett öppet bredbandsnät, har vi ett förslag.

Teracom undersöker hur mycket du kan tjäna.

Om du låter ditt fastighetsnät bli en del av Teracoms öppna bredbandsnät kan du förvänta dig sänkta driftskostnader, ökade intäkter och nöjdare hyresgäster. Du använder samma nät till dina hyresgästers internet, tv och telefoni som till olika fastighetsnära tjänster som till exempel effektivare säkerhetssystem och reglering av el och värme.

Har du en timme kommer vi gärna förbi och tittar närmare på hur just dina förutsättningar ser ut.

www.teracom.se/kampanj6

Kontakta oss så bokar vi tid för ett möte.

TERACOM
Sveriges första medieoperatör

Teracom är Sveriges första medieoperatör och har sänt radio och tv till Sveriges befolkning i över 80 år. Med samma trygghet ser vi till att bredbandsnäten i dina fastigheter fungerar. Mer om Teracom hittar du på www.teracom.se

Med fokus på framgång

För att lyckas som fastighetsägare krävs en stark affärsidé, hårt arbete och ordnad administration.

Familjeföretaget Magnentus i Norrköping har hittat en gynnsam affärsidé som inte bara genererar pengar utan också skapar en trevlig och uppskattad atmosfär i staden. De förvärvar och renoverar äldre byggnader och fokuserar på kvalitet och historiska värden och låter deras nyare projekt inspireras av den äldre charmen. I år tilldelades de Årets Fastighetsägarpris 2007 av Fastighetstidningen då de på ett inspirerande sätt driver sitt företag med tydlig och stark lokal förankring.

/Mellanrubrik/

För att förenkla arbetet för fastighetsägare kan det vara bra att använda sig av ett tryggt fastighetssystem. Magnentus som äger 350 lägenheter ser det positiva med ett väl fungerande fastighetssystem med administrativa och ekonomiska funktioner. –Vi valde Hogia Fastighetssystem, säger Magnus Malm, VD Magnentus, då vi fick ett erbjudande om rabatterat pris. Hogia har samarbetsavtal med Fastighetsägarna Göteborg, Syd, Öst, Mellan-

sverige, Norr och Stockholm, vilket innebär att medlemmar, som t ex Magnentus, har rabatt på deras produkter.

– Efter att vi jämfört med andra företag ansåg vi att Hogias produkter var vad vi behövde och vi har inte ångrat oss. Magnentus har använt Hogias produkter sedan 2005 och är mycket nöjda med systemet och den support som erbjuds.

– Eftersom vi använde Hogias ekonomiredovisningssystem föll det sig helt naturligt att vi även skulle köpa deras hyresredovisningssystem, fortsätter Magnus Malm.

Många utmärkelser

Magnentus har även utsetts till Årets företag i Norrköping 2005 samt erhållit kommunens medalj Honoris Causa för särskilda insatser. Hälften av Magnentus uthyrbara yta består av bostäder och andra hälften av kommersiella ytor. Det har skapats en stark efterfrågan på bostäderna tack vare dess läge, stil på fastigheterna och lägenheternas höga standard och kvalitet.

Fakta Hogia

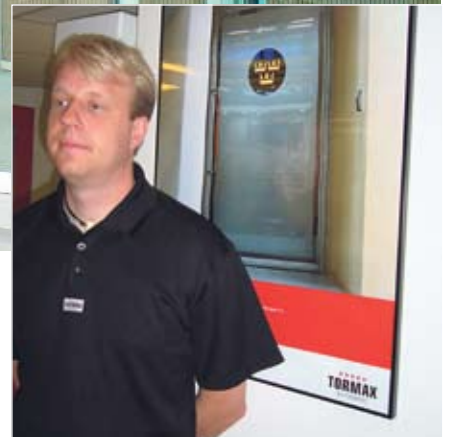
Programvaruföretaget Hogia startades 1980 och har under många år fokuserat på programvaror för ekonomi- och personaladministration. På senare år har Hogia satsat mycket på branschspecifika programvaror för t ex revisionsbyråer, fastighetsförvaltning, byggföretag, detaljhandel, åkerier, rederier och kollektivtrafik.

Stina Rangmar

Dörrar som inte märks

På flygplatser, hotell, järnvägsstationer, banker, sjukhus, livsmedelsbutiker och många andra ställen. Överallt där människor rör sig finns det ett behov av automatiska dörröppnare. Gärna med en kompakt och diskret design där funktionen är både pålitlig, tyst och säker.

Magnus Gustavsson.

- Tormax Sverige AB säljer och installerar automatiska dörrar och är sedan 2001 ett helägt dotterbolag till det schweiziska familjeföretaget Landert Motoren AG. Vi representerar en av världens främsta tillverkare av automatiska dörrsystem med marknadens bredaste utbud av dörrautomatik där elektromekaniken gör att dörrarna är tysta och fungerar pålitligt. Koncernens slogan är "Öppnar all världens dörrar" och hittills har vi aldrig gått bet på någon typ av dörr i Sverige. Till och med i K-märkta hus där man inte får göra vad som helst har vi kunnat lösa problemen och installera dörrautomatik som uppfyller alla krav och dörren fungerar att öppna automatiskt, berättar Magnus Gustavsson, som arbetar med försäljning av dörrautomatik mot framför allt partitillverkare.

Automatik för alla dörrar

Med hjälp av elektromekanisk dörrautomatik kan till exempel slagdörrar, både enkla och dubbla, olika typer av skjutdörrar, vikdörrar eller karuselldörrar öppnas och stängas precis när du vill. Om en diskret dörrautomatikköslösning behövs är en Swingdoor monterad i golvet en idealisk lösning. Alla dörrar kan konfigureras enligt kundens önskemål och vid behov anslutas till en fastighetsstyrning. Kommuner, byggföretag och dörrtillverkare är de stora kunderna.

– Det händer också att till exempel bostadsrättsföreningar vill satsa på en lösning med automatik för sina entredörrar som ju ibland kan vara tunga

och svåra att öppna om du till exempel kommer hem med dina matkassar från affären eller kanske vill ta in din cykel, säger Magnus Gustavsson. 90 procent av automatikinstallationerna görs av Tormax själva eller deras samarbetspartner.

– Tormax har varit representerat i Sverige sedan 1958 då den första automatiska dörröppnaren installerades. I dag har vi huvudkontoret i Spånga och lokalkontor i Göteborg och Malmö med både försäljning och installation. Vi har sammanlagt 35 medarbetare och omsätter cirka 50 miljoner kronor. Vi har inte egen personal över hela landet utan har lokala företag som vi samarbetat med i många år, säger Magnus Gustavsson.

– Vi har lång erfarenhet och medarbetar som har jobbat här i 20 år eller mer. Att ha en egen organisation med egna montörer är en styrka då de verkligen kan sina produkter. Vi får fler och fler kunder på rekommendation - helt enkelt för att vi har gjort ett bra jobb tidigare, påpekar han.

Arne Öster

NU KAN DU SOM FASTIGHETSÄGARE SKAFFA TRILLINGAR TILL ALLA DINA HYRESGÄSTER.

Vårt Trillingpaket med TV, bredband och telefoni är enkelt, prisvärt och flexibelt både för dig och dina hyresgäster. Pris från endast 128:-/mån.

TELE2.VISION

För mer information: ring 0200-22 55 10 eller besök www.tele2vision.se

Säkerhet

Övervakningssystem minskar skadegörelse på Malmöskolor

TAC Informationssystem leverans av kommunikationsplattformen TAC Sphinx till Malmö kommun för central övervakning av ett antal skolor har visat sig effektiv. Resultatet 2006 är en kostnadssänkning för skadegörelse med 95 procent enligt kommunens beräkningar.

Samarbetet mellan Malmö kommun och TAC Informationssystem inleddes redan 2004 som ett led i kommunens strategi för att öka säkerheten och sänka kostnaderna för skadegörelse på skolbyggnader. TAC Informationssystem levererade och installerade kommunikationsplattformen TAC Sphinx, som styrs från kommunens egen larmcentral. Samtliga skolor i Malmö med övervakningskameror – Stenkulaskolan, Örtagårdsskolan, Kryddgårdsskolan, Värner Rydénsskolan samt Rosengårdsskolan, ingår i samma system.

Kostnaderna har minskat 95%

Sedan systemet togs i bruk har kostnaderna för skadegörelse på skolorna sjunkit med 95 procent. Fortfarande är anlagda bränder och krossade fönsterrutor den största utgiften, men med kameraövervakning sparade kommunen 3 miljoner mellan år 2005 och 2006 bara på glaskrossning enligt statistik från Malmö kommun.

– Framför allt verkar kameraövervakningen förebyggande. Kamerorna behöver i vissa fall inte ens vara i bruk för att avskräcka, säger TAC Informationssystem VD Johan Eklund.
– Vårt mål är att ge kunderna effektiva verktyg för att kunna öka sin säkerhet och bli mer lönsamma. För Malmö kommuns del handlar det om att så långt det är möjligt slippa de onödiga utgifterna för skadegörelse. För detta har de med TAC Sphinx fått ett både driftsäkert och lätthanterligt övervakningssystem, säger TAC Sakerhets affärschef Mårten Persson.

Systemet själv larmar operatören

Kommunikationsplattformen TAC Sphinx är enkel att styra, men effektiv tack vare funktionen Human Detection. Denna detekterar enbart människor i bilden och larmar operatören, som i sin tur vidtar åtgärder. TAC Sphinx är ett öppet och anpassningsbart system, som stöder i princip alla befintliga CCTV-utrustningar på marknaden.

TAC Informationssystem AB ingår i säkerhetsdivisionen inom TAC Svenska AB. TAC är världsledande inom fastighetsautomation, säkerhetslösningar och energitjänster. TAC Informationssystem, med huvudkontor i Malmö, bedriver verksamhet inom säkerhetsområdet sedan 1982 och är idag marknadsledare inom CCTV (kamerasystem) för kvalificerade kundsegment.

Arne Öster

TAC stärker kompetensen inom videobaserad säkerhetsteknik

Schneider Electric och TAC gör en storsatsning på videobaserad säkerhetsteknik. Genom förvärvet av amerikanska Pelco, med årlig försäljning på drygt 3,3 miljarder kronor, stärker koncernen ytterligare ställningen inom fastighetsautomation.

– TAC och Pelco skapar en unik kombination av produkter, tjänster och lösningar inom fastighetstekniska system. Pelcos världsledande ställning inom IP-baserad videosäkerhet ger oss en enastående möjlighet att fortsätta vår tillväxt. Med detta företagsförvärv tar vi ytterligare ett viktigt steg för att stärka vår ledande ställning inom öppna och integrerade IT-lösningar inom fastighetsautomation, säger TACs koncernchef Arne Frank.
Bakgrunden till affären är att analog teknik

alltmer byts ut mot digital teknik med IP-baserade protokoll och programvaror. Det ger nya möjligheter att knyta ihop och skapa effektiva samverkande tekniska system.
– Videoteknik är det mest intressanta och snabbväxande segmentet inom säkerhetsbranschen. Genom Pelco kan vi nu erbjuda marknadens bredaste produktprogram med kompletta ”end-to-end”-lösningar, säger Mårten Persson, Affärsområdeschef Säkerhet för TAC Svenska AB.

Vakande öga för ökad trygghet

Kameraövervakning syftar till att förbygga brott som skadegörelse, stöld och inbrott. Trots att det ibland är en omtvistad integritetsfråga, känner sig de flesta tryggare där det finns kameror och färskas undersökningar visar att många trots allt är positiva. Dessutom finns mycket pengar att spara.

De första svenska fallstudierna av kameraövervakning visar tydligt att kameraövervakning har störst möjlighet att bidra till att brottsligheten minskar. T.ex. har det visat sig att snatteriet i butiker sjunker med 50 % eller mer om butiken utrustas med ett effektivt kameraövervakningssystem (Källa: bra.se). Dessutom förekommer lite eller ingen klotter/skadegörelse alls vid kameraövervakade platser.

Ekonomiskt gynnsamt

När man väl har bestämt sig för att installera ett kamerasystem bör man tänka på kvaliteten hos både kameran och det inspelade bildmaterialet. Högupplösta bilder med hög bildtakt underlättar polisens identifieringsarbete avsevärt.

– Genom strategisk placering av kameror minskar risken för inbrott, stöld eller skadegörelse och kan lättare klaras upp, säger Johan Öhgren, grundare av Acquris IT HB. – T.ex. har flera av våra kunder minskat kostnaderna för skadegörelse på sina fastigheter från 50,000 kr/månad till 0 kr fortsätter Johan.

Omdiskuterad fråga

Annars är kameraövervakning en omdiskuterad fråga som väcker blandade känslor gällande integriteten. Justitiekanslern (JK) överklagar regelbundet Länsstyrelsernas tillstånd till kameraövervakning och hänvisar till den personliga integriteten.

– Problemet med integritetskränkningen går att lösa säger Johan på Acquris. Våra system har t.ex. möjlighet till både lösenordsskydd och kryptering av inspelade filer vilket omöjliggör för andra än behöriga att titta på det inspelade materialet.
– Både brukaren och leverantören måste dessutom enas om vad man egentligen vill övervaka och vad som är syftet med kameraövervakningen. Kunderna har genom TV-serier fått uppfattningen att ett fåtal kameror eller brister i placering eller bildkvalitet, kan kompenseras i efterhand. Så är givetvis inte fallet. Polisen tvingas idag kassera 90 % av materialet från övervakningskameror p.g.a. olika brister, t.ex. felriktade kameror eller otydliga bilder.

Skräddarsydda lösningar

Då den tekniska utvecklingen går snabbt, är Acquris affärsidé att hyra ut fullförsäkrade övervakningssystem till sina kunder även om de givetvis också kan köpa sin utrustning.
– Genom att hyra funktionen, slipper man binda upp likvida medel på något som vanligen inte utgör grunden i affärsverksamheten, säger Johan. Det brukar ha stora fördelar rent företagsekonomiskt.

– Att utveckla systemen själva erbjuder unika fördelar. Vi kan t.ex. tillgodose varje kunds behov, från den lilla bostadsrättsföreningen till ett miljöprogramsområde. Vår systemplattform ger full TV-kvalitet på alla kameror, oavsett antal. Därför har vi bland annat fått förtroendet att leverera ett provsystem för fjärrondring till en av Vattenfalls kraftvärmeanläggningar i Stockholm, säger Johan.

Samarbeten med bland andra kriminalpolisen, polisens kriminaltekniska rotel, Statens Kriminaltekniska Laboratorium (SKL) och Totalt försvarets forskningsinstitut (FOI), visar att Acquris håller hög standard när det gäller grundforskning, utveckling av riktlinjer och förbättring av bildkvaliteten på kameraövervakningssystem. Detta har bland annat resulterat i flera forskningsarbeten inom ny kamerateknologi, både inom riket och i EU.

– Om allt går som det ska, kommer våra kameror inom 5-6 år, kunna se rakt igenom de mest utstuderade maskeringar som en förbrytare kan tänka sig. Att dölja sitt utseende med t.ex. en motorcykelhjälm kommer därmed att vara lönlöst avslutar Johan Öhgren lite hemlighetsfullt.

Stina Rangmar

The heart of your building™

Modernisera eller byt!

Vill du öka säkerheten eller bekvämligheten på din hiss? Vi har många lösningar. Från enkel modernisering som byte av panel, belysning eller knapptabla till att förbättra säkerheten med korgdörr eller larmtelefon. Söker du högsta säkerhet, tillförlitlighet och komfort – byt till en ny hiss från KONE.

HISSAR | RULLTRAPPOR | PORTAR

www.kone.com

Säkerhet

Minskad skadegörelse och ökad säkerhet

Kommunikation, passersystem, tvättbokning, porttelefon, energi, larm och lås. Med sju system i ett levererar Aptus i dag integrerade säkerhetssystem till de största fastighetsbolagen i Sverige. Systemet erbjuder en helhet som förenklar nyckelhantering, ökar tillgängligheten och minskar skadegörelse.

Aptus Elektronik AB är Nordens ledande leverantör av passer-, boknings- och porttelefonisystem för flerbostadshus. Företaget utvecklar funktioner för en effektiv förvaltning och ett tryggt boende. Att både utveckling och tillverkning ligger under samma tak lägger grunden för en bra support och en miljövänlig drift.

Sedan 1992 har Aptus levererat kompletta passage-, boknings- och porttelefonisystem till mindre bostadsrättsföreningar och större fastighetsbolag med tusentals lägenheter. System som ökar tillgängligheten och minskar skadegörelse i exempelvis tvättstugan. Systemet rymmer lösningar för en smidig och träffsäker distribution av information, och skapar trygghet för boende och företag genom porttelefoner och larmpaket. Aptus system är det enda säkerhetssystemet som når ända upp på lägenhetsnivå med lås, larm och individuell debitering av vatten och energi. Allt detta via ett system som dirigeras via nätverk eller webben.

Förenklad nyckelhantering

Vanliga nycklar slarvas bort, lånas ut och kan kopieras. För att få bukt med kostsam nyckelhantering installeras ett helt beröringsfritt system. Till alla dörrar, fastighetsboxar, informations- och bokningstavlor används beröringsfria nycklar. Skulle någon bli av med sin nyckel så spärras den snabbt, enkelt och hyresgästen får en ny.

I lägenheternas kök hittar man en lägenhets-terminal. På den kan du se vem som ringer på porttelefonen, boka tvättid, surfa på Internet eller se när nästa buss kommer.

Lägenheternas larm har en enkel av- och påarmning genom en Hemma- och Bortafunktion. Det går även att styra denna funktion via Internet.

Tvättstugan bokas på Bokningstavlan utanför tvättstugan, från lägenhetsterminalen eller via Internet. Endast den som bokat tvättstugan har då tillgång till tvättstugan under den tiden.

För att få ner energikostnaderna så mäts el- och vattenförbrukningen individuellt.

I entrén öppnar lägenhetsinnehavaren sin fastighetsbox med den beröringsfria nyckeln. Där sitter även en digital informationstavla som presenterar boenderegister och senaste nytt från fastighetsbolaget eller bostadsrättsföreningen.

Borta bra, hemma bäst

Aptus har också utvecklat ett kostnadseffektivt system som gör att äldre och handikappade kan bo kvar hemma längre. Systemet utnyttjar ny teknik såsom beröringsfria lås, trygghets- och inaktivitetslarm. Larmen kan skickas som sms, direkt till önskad mottagare och till ansvariga för vård och omsorg. Dessa funktioner skapar en säker och trygg tillvaro för både boende och anhöriga.

Lätt att använda, svårt att göra fel

I dag är Aptus passersystem ett avancerat system med mängder av integrerade funktioner. För att administrera systemet på ett enkelt och smidigt sätt har företaget utvecklat wwwadmin, en möjlighet att sköta all administration via webben som innehåller de flesta funktioner man behöver som fastighetsskötare eller bovärd. Den är upplagd så att det ska vara lätt att komma igång och för dem som sällan administrerar systemet är det enklare att vara effektiv och svårare att göra fel.

Arne Öster

Larm och kommunikation att lita på

Teknik för trygghet, säkerhet och kommunikation finns för olika ändamål. Vård och omsorg ställer sina krav medan kontor och handel har andra krav och behov. Gemensamt är att när larmet går, ska det fungera.

I Malmköping, finns Tjeders Industri AB, som utvecklar, tillverkar och marknadsför dagens och framtidens system och komponenter för larm och kommunikation.

– Det som är en av Tjeders största styrkor, är att vi genom egen utveckling, formsprutning, screen- och tampongtryck samt tillverkning snabbt kan möta de krav som kunder och marknad ställer på förändringar på såväl mjuk- som hårdvara, förklarar Andreas Ek, marknadschef vid Tjeders. Namnet Tjeders kommer från Lars-Axel Tjeder, som redan 1942 var med och bildade Auto-matiskt Brandlarm AB. 1958 startades dotterbolaget Tjeders Industri AB där Kössystem ingick som en viktig produkt. Tjeders inriktade sig på ljussignalsystem och tillverkning av plastdetaljer, vilket idag är de produkter som ligger till grund för Tjeders framtida satsning. Sedan 1986 är företaget personalägt och sysselsätter idag ca 25 personer i egna lokaler i Malmköping. Omsättningen uppgår till 26 MSEK.

Från ax till limpa

– Våra produkter är avancerade inuti och enkla utanpå och kända för att vara snygga, funktionsdugliga och användarvänliga, säger Andreas Ek.

Produkterna används främst inom vård, omsorg, handel, kontor och hotell, ofta platser dit allmänhet har tillträde. Exempelvis ett kallelsignalsystem för sjukhus och vårdinrättningar, bråk- och överfallslarm för arbetsplatser (ex socialkontor) där hotfulla situationer kan förekomma och nödlarm för handikapp- och offentliga toaletter. Nöd- och evakueringslarm för hotell, köpcentrum och offentliga byggnader gör det lätt att lokalisera var den nödställda befinner sig. Entrésignal – upptagen/vänta/stig in och kösystem tillhör de mest etablerade på marknaden. Dessutom saluför Tjeders komponenter som indikeringstabläer, manöverdon och installationsmateriel för den som vill uppdatera en befintlig anläggning. Genom att Tjeders har egen kompetens inom elektronik, hårdvara, programmering och mekanik inom företaget, innebär det en trygghet för kunden. Egen tillverkning ger flexibla lösningar och säkra leveranser. Produktionen är kvalitetssäkrad och kunden kan välja mellan standardprodukter eller skräddarsydda lösningar.

– Utvecklingsavdelningen arbetar med en helhetssyn. Det vill säga, vi utgår alltid från att

teknik, funktionssäkerhet, drift, installation, användarvänlighet, flexibilitet, integrering och höga krav hänger ihop, berättar Andreas Ek.

– Vår filosofi genomsyrar hela vårt produktsortiment, allt testat efter europeiska och internationellt gällande standarder.

Projektering, installation och dokumentation

Alla produkter och system är optimerade för enkel projektering, installation och drift. Det vill säga att installationsanvisningar, manualer, dokumentation och underlag för projektering och liknande är färdigt redan från start.

– Många av våra system är självövervakande. Det betyder att centralen automatiskt övervakar alla enheter i systemet och gör att installation och eventuell service blir mycket enkel, säger Andreas Ek. Många av Tjeders produkter finns hos de flesta Elgrossister. Bland de större kunderna finns de större Brandlarmstillverkarna. Signalsystem för vård och äldreboende säljs via ett rikstäckande nät av återförsäljare. När det gäller kösystem går en stor del på export via utländska återförsäljare.

Miljö och kvalitet

Kvalitet och miljö har alltid varit prioriterade områden hos Tjeders.

– Ett ansvarstagande tänkesätt finns i hela vår anläggning och styr allt från inköp till produktionsmetoder och återvinning. Vi ska värna om naturtillgångarna genom att minimera resursutnyttjande och miljöpåverkan och maximera återanvändning och aktivt kretsloppstänkande, berättar Andreas Ek.

– Tjeders ska alltid ha en strängare syn på det egna miljöansvaret än vad lagar och förordningar kräver av oss.

Förädla och modernisera

Elektronikbranschen har under senaste åren präglats av ständiga förändringar som ställer höga krav på alla tillverkare.

Gammal teknik ersätts av intelligenta komponenter och produktlivscyklerna blir allt kortare. Idag räcker det inte med en bra funktion och god kvalitet, utan det skall också vara snyggt och anpassat till den miljö där system och produkter används.

Ingrid Saarva

TRILLINGARNA GER DIG EN BEKYMMERSFRI VARDAG. NÖJDA HYRESGÄSTER FÅR DU PÅ KÖPET.

Vårt Trillingpaket med TV, bredband och telefoni är enkelt, prisvärt och flexibelt både för dig och dina hyresgäster. Pris från endast 128:-/mån.

TELE2VISION

För mer information: ring 0200-22 55 10 eller besök www.tele2vision.se

All säkerhet för fastigheten i ett system!

En bricka/tag ersätter hela nyckelknippan

Nycklar ger en låg säkerhet, är dyrt och omständligt att hantera. RCOs nya säkerhetssystem R-CARD M5 MEGA tillgodoser behoven för såväl den lilla bostadsrättsföreningen som det stora kommunala bostadsbolaget.

Fördelarna med ett helintegrerat system är många. Man kan börja med en mindre anläggning som ex.vis en dörr med kortläsare och tvättstugebokning för att sedan kunna utrusta fler dörrar med kortläsare, tvättstugebokning. När behov

sedan uppkommer kan man senare komplettera med valda delar ur systemet som ex.vis porttelefon, larmsystem, grafisk presentation, kameraövervakning. Detta ger trygghet inför framtiden, valfriheten finns alltid.

Låter det intressant?

Gå in på **www.rco.se**

eller ring 08-546 560 10 för mer info.

Säkerhet

SLR - för din säkerhets skull

Sveriges Låssmedsmästares Riksförbund är en rikstäckande organisation för Låsmästare och låssmedsföretag från Trelleborg till Kiruna. Antal medlemsföretag med filialer är i dagsläget ca 190 st.

Förbundet bildades för mer än 50 år sedan, men yrket har gamla anor. Man hittar fortfarande gamla lås vid utgrävningar i bl.a. Egypten, lås som tillverkades för över 2000 år sedan! På den tiden fanns självklart inte tillgång till dagens moderna material och datamjukvaror men grundidén var i stort sett den samma som på dagens lås.

Allt från nyckelämnen till TCP/IP och biometri. Ordet Låssmedsmästare är i dag lite missvisande, dagens låsmed är mer att betrakta som en säkerhetsinstallatör eller säkerhetssamordnare/konsult. Arbetsuppgifterna är mycket varierande och sträcker sig från mekaniskt inbrottskydd så som lås och galler till helt mjukvarustyrda produkter som elektroniska lås, passersystem, larm och CCTV. Mjukvarustyrda applikationer ökar kraftigt och en god kunskap om data och svagström är snart lika viktigt som de mekaniska kunskaperna. Det blir allt vanligare att styrning av lås- larm- och passersystem görs krypterat via datanätet från annan plats/ort och utvecklingen på detta område går rasande snabbt.

SLR ställer krav

För att bli medlem i SLR ställs hårda krav på både företaget och de anställda. För att bli ett så kallat Auktoriserat Låssmedsföretag krävs bl.a. att före-

att nödvändiga kunskaper finns. Vidare krävs det att varje medlemsföretag ska ha en butik. Butikerna är ofta belägna i anslutning till låssmedsverkstaden vilket medger snabb och korrekt service till både privat- och företagskunder. Dessa krav ställer SLR för att köparen/kravställaren av inbrottsäkerhet alltid ska vara förvissad om att SLR medlemmen är den partner som erbjuder bästa möjliga service och kunskap.

Utbildning

Våra medlemmar är under ständig vidareutbildning. Med dagens snabba teknikutveckling är det absolut avgörande att personalen på företaget ständigt uppdateras och följer med i ny teknik

www.bosakert.se

och nya affärsmetoder och system. Utbildning sker både i SLRs regi samt i samarbete med partners och med produkttillverkare.

SLR är också engagerade i olika utbildningar för nya Låssmeder. Gymnasiekurser och KY-utbildningar har tagits fram och SLR arbetar intensivt för att säkerställa återväxten i kåren.

Brett kontaktnät

SLR är anslutet till SWESEC, Svenska Säkerhetsföretag, samt European Locksmith Federation, ELF och Företagarnas Riksorganisation. Våra samarbetspartners är bl.a. Försäkringsbolag, Svenska Stöldskyddsföreningen (SSF), FLB som är en sammanslutning av tillverkare och leverantörer, Rikspolisstyrelsen (RPS), Glasbranschen, olika myndigheter mm. SLR medverkar dessutom i ett stort antal forum för framtagning av normer och standarder inom området.

SLR ger ut tidningen "Låsmästaren" med en upplaga på ca 12 000 ex per nummer. Tidningen distribueras till Låssmedsföretag, Försäkringsbolag, Polisen samt olika säkerhetsansvariga inom myndigheter, kommuner och privata företag. Vår hemsida är www.slr.se och information för privatmarknaden hittar du på www.bosakert.se som är en hemsida i samarbete med SSF.

taget under många år arbetat med inbrottskydd och att personalen har rätt kompetens. Företaget ska ha rutiner och utrustning för att kunna förvara all kunddokumentation och nyckelinformation på ett säkert sätt, både mekaniskt och elektroniskt. Mästarbrev och gesällbrev är ett absolut krav, detta för att säkerställa att de teoretiska och praktiska kraven är uppfyllda. På senare tid har det också införts möjlighet till tredjepartscertifiering av både företag och personal vilket innebär att en oberoende s.k. ackrediterad part säkerställer

Tjeders utvecklar, tillverkar och marknadsför system och komponenter för larm och kommunikation till professionella användare. Våra affärsområden är Vård & säkerhet, Kontor & handel och Komponenter. Alla produkter är utvecklade och tillverkade i Sverige och baseras på vår filosofi: funktionssäkerhet, användarvänlighet, leveranssäkerhet, hög service-nivå och ledande utveckling.

TJEDERS

Vård & Säkerhet

DSS-200™ Kallelsesignalsystem

Larm- och kommunikationssystem för dagens och framtidens sjukhus och vårdinrättningar.

GUARDY® Bråk-/överfallslarm

För arbetsplatser där hotfulla situationer förekommer; socialkontor, vårdinrättningar, kontor och handel etc.

Nödlarm

Fristående larm för handikapptoiletter, vårdinrättningar och äldreboende etc.

EVAQ® Nöd-/evakueringslarm

Larm där du direkt får reda på var den nödställda befinner sig. För hotell, köpcentrum och offentliga byggnader etc.

Kontor & Handel

Entrésignal

Upptaget- vänta- eller ledigtsignal för besöksrum, kontor, konferensrum-/anläggningar, inspelningsstudios etc.

TIQ®

Kösystem för mindre butiker, väntrum, apotek, charkdisken etc.

Komponenter

Indikeringstablåer, installationsmateriel och manöverdon.

Tjeders Industri AB. Landsväggsgatan 3, 640 32 Malmköping.
Telefon: + 46 157 699 99. E-post: info@tjeders.se www.tjeders.se

Aröds Industriväg 76
422 43 Hisings Backa
Tel: 031-77 60 480

Helautomatisk biobränslepanna

15-500 kW. Österrikisk design, Tjeckiska priser

Pannor som klarar: Flis, spån, briketter, pellets, träavfall och spannmål.

Askutmatning, automatisk sotning, eltändning, rörlig rooster och rökgasfläkt som standard.

Kan levereras inbyggda i pannrumsmödel.

Det skall vara en miljöbil i år

Lägre förmånsvärde, miljöbilspremie, bättre bränsleekonomi och ingen trängselskatt, det är några av de fördelar du kan få om du väljer rätt miljöbil. Förmånerna varierar beroende på vilken kommun du bor i. På portalen www.miljöfordon.se finns en mängd information om miljöbilar, förmåner på olika orter, bränslen, ekonomi, miljöaspekter med mera..

Fiat

Du får skattemässiga fördelar när du väljer en miljöbil som tjänstebil. Gas – och etanolbilar är särskilt förmånliga. På skatteverkets hemsida kan man räkna ut förmånsvärdet för tjänstebil och se hur reglerna gynnar olika miljöbilar.

Äntligen samma regler i Stockholm, Göteborg och Malmö

De tre storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö har beslutat att införa samma regler för vad som skall klassas som en miljöbil och kräver nu att regeringen också gör det, rapporterar Vetenskapsradion. De tre storstäderna har valt att införa Vägverkets definition av miljöbilar som bland annat nu slipper parkeringsavgift i städerna. Det gäller bilar som går på förnyelsebara bränslen, elbilar, hybridbilar och extremt bränslesnåla bensin och dieselfordon. Trängselavgiften i Stockholm slipper dock inte de små bränslesnåla bensin och dieselbilarna.

Nissan

Fiat

Nu utökas Fiats svenska miljöbilsprogram med en efterlängtat arbetshäst, den kompakta transportbilen Doblo Skåp Natural Power som kan köras på biogas, naturgas och bensin. Med biogasdrift är Doblo Carger en av absolut miljövänligaste transportbilarna. Fiat Doblo Skåp är en av Fiats bästsäljande transportbilar. Sedan säljstarten har mer än 310 000 bilar sålts. I fjol presenterades en uppdaterad version. Hittills har Doblo Skåp för den svenska marknaden funnits med bensin- och dieselmotorer. Sedan i somras har tidigare motorer ersatts med den kompakta Multijet turbodiesel och nu kompletteras alltså serien med Doblo Skåp Natural Power som går att köra på både gas och bensin.

Ford

Nya Transit utgör en del av Fords globala miljöstrategi. Således är mer än 90 % av bilens vikt

Volkswagen

återvinningsbar. Samtliga motorer har fått sänkt bränsleförbrukning och därmed minskade utsläpp av koldioxid. Det finns dessutom möjlighet att köra nya Transit på naturgas. Transit finns med fem olika karosser, tre olika hjulbaser och fyra olika lastlängder mellan 2,5 och 3,4 meter. På motorsidan kan man välja mellan två nya turboladdade dieselmotorer på 2.0 och 2,4 liter och en bensinmotor. Effekter från 75 till 145 hk.

Nissan Kubistar.

Nya Kubistar har enligt tillverkaren klassens största lastutrymme. Och klassens lägsta lastgolv. Längden på lastutrymmet i standard Kubistar är 2466 mm vilket ger 2,75 m³ användbar lastvolymer.

Opel Combo

Nu utökas Opels gasbilsflotta med Opel Combo med gasdrift. Tekniskt bygger motorn på Opels bensinmotor 1.6 ECOTEC och körs på fordonsgas. Combo har även en 14 liters bensintank som reserv om det är långt till närmsta gasstation. Tack vare låg förbrukning av gas klarar Combo 55 mil på en tank. Gastankarna är liksom hos Fiat placerade under lastutrymmet och innebär ingen inskränkning av lastutrymme. Lastutrymme. Längd 1664 mm, bredd 1300 mm. Maxlast 553 kg. Lastvolymen i Combo Skåp är upp till 3 200 liter. Som alternativ finns Combo med två olika dieslar och en bensinmotor.

Peugeot Bipper

Hur kan jag lära mig mer om mitt brandskydd?

Läs mer om våra utbildningar, förlagsprodukter och rådgivning på www.svbf.se

Samla – Kontakta – Anslå. Med tre steg kan du som byggnadsägare spara energi, miljö och pengar. Läs mer på www.boverket.se/energideklaration

Volkswagen Caddy Maxi

Jämfört med vanliga Caddy har Maxi förlängts med 47 cm till 4,88 meter. Det har resulterat i ett otroligt rymligt lastutrymme med upp till 4 200 liters bagagevolym. Volkswagen erbjuder till att börja med Caddy Maxi med den beprövade 1,9 l TDI motor på 105 hk. En bensinmotor på 102 hk kommer också att erbjudas från produktionsstart. Bilen kommer ut på marknaden under våren 2008. Först i versionen Caddy Maxi Life som vänder sig till personbilsgruppen, strax där efter Caddy Maxi Kombi och Caddy Maxi Skåp som vänder sig till företag.

Renault Kangoo Express

Efter att ha sålt mer än 2.2 miljoner Kangoo över hela världen kommer nu Kangoo Express i två nya versioner. Finns med tre motoralternativ. Dels en

1.5 l dieselmotor som i olika utförande ger 70 hk eller 85 hk. Det finns även 1.6 liter bensinmotor som ger 90 hk. Bägge dieselmotorerna ger mindre än 140 g/km CO2 utsläpp. Den kraftigare dieselversionen släpper ut så lite som 135 g CO2/km. Förbrukning är beräknad till 5, l/ 100 km.

Kango Express Compact

Är speciellt framtagen för den som vill ha en mindre bil som passar bra i city. Totallängden är bara 3.83 m jämfört med vanliga Kangoo 4.21 meter. Lastvolym Compact 2,3 m3, vanliga 3 m3.

Peugeot

Bipper är en helt ny transportbil från Peugeot. Med en längd av bara 3.86 meter är bilen mycket smidig i tätortstrafik. Trots det kompakta formatet är lastvolymen hela 2,5 m3.

Opel

Tack vare asymmetriska bakdörrar och smidiga sidoskjutsdörrar är Bipper lätt att lasta och lossa även i trånga utrymmen.

Finns med två motoralternativ. En snål bensinmotor på 1,4 liter och 75 hk och en snål turbodiesel på 1,4 liter och 70 hk, som bara släpper ut 119 gram CO2 per km.

I Sverige står Partner för den överlägset största andelen av Peugeots transportbilar med närmare 1200 bilar sålda hittills i år.

I och med nya Blipper har Peugeot på drygt ett år

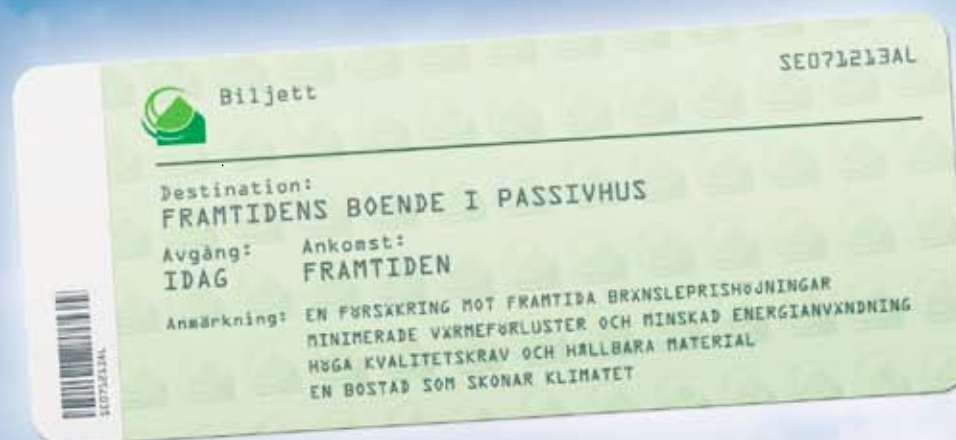
förnyat sina kommersiella fordon med inte mindre än tre modeller, Peugeot Boxer, Expert och helt nya Bipper.

Klas Bergqvist

Ford

Miss inte tåget.

Nu har Sveriges första passivhuscentrum öppnat. En plats för kunskap och kontakter.
En resurs för framtidens byggande med passivhusteknik.

www.passivhuscentrum.se

Passivhuscentrum är ett samarbete mellan Västra Götalandsregionen och Alingsås kommun

Passivhuscentrum

Nyheter

Klimatsmart med inneklimatenkäter via e-mail

Det har gått 25 år sedan det första golvvärmeröret PE-RT såg dagens ljus. I dag är det ett av världens kvalitetsmässigt bästa rör och Thermotechs mest använda rör.

Ibland kan man som arbetsgivare eller fastighetsägare fråga sig om personalen trivs i lokalerna där de arbetar. Det kan handla om allt från stämningen mellan personalen, lokalens utformning till hur personalen upplever inneklimatet. Under hösten har EVU utvecklat tjänsten Klimatsmart med inneklimatenkäter via e-mail där de genom en enkät till brukare av en fastighet kan få svar på frågor som berör inneklimatet. De har utformat enkäter till lokaler, bostäder, industri och skolor men anpassar gärna enkäten efter just dina önskemål.

EVU:s vision är allas rätt till ett bra inneklimat skapad med effektiv energianvändning och för att förbättra ert inneklimat på arbetsplatsen skickar de ut en inbjudan till alla som arbetar i

lokalerna att svara på en enkät via e-post. Enkäten tar endast några minuter att besvara men kan vara ovärderlig i arbetet med att hitta brister i inneklimatet. Genom att använda digitala enkäter kan man enkelt få statistik från olika avdelningar, personer med allergi eller helt enkelt hur många som upplever att det är för kallt/varmt på arbetsplatsen. När EVU fått in svaren utvärderar de enkäten och tar fram ett åtgärdsförslag på vad som skulle kunna göra inneklimatet bättre på er arbetsplats. De skickar alltså ut en enkät före eventuella åtgärder och följer upp med en efter utförda åtgärder för att se om personalen upplever någon förbättring.

Då nutidens människor tillbringar cirka 90 procent av sitt liv inomhus är det viktigt att vi

ställer högre krav på inneklimatet än vad vi gjort tidigare. För att skapa ett bra inneklimat krävs det en fungerande samverkan mellan rätt temperatur, luftfuktighet, ljud- och ljusförhållanden, luftfuktighet och luftkvalitet. I nuläget drabbas fler och fler av SBS, sjuka-hus-symptom, på sina arbetsplatser eller i hemmet.

Vanliga symptom är:

- Torr hud och torra slemhinnor
- Hudrodnader
- Huvudvärk, övre luftvägsinfektioner och hosta
- Heshet, klåda och en ospecifik känslighet
- Trötthet
- Illamående och yrsel

Även koncentrationssvårigheter, ögonirritation och en hettande känsla i ansiktet är vanliga

symptom. Oftast uppstår de efter en kort tids vistelse i en viss inomhusmiljö och avtar helt eller försvinner delvis då man lämnar byggnaden. En dålig inomhusmiljö kan resultera i en rad samhälls-ekonomiska kostnader såsom sjukfrånvaro, förtidspensioneringar och nedsatt arbetsförmåga. EVU:s klimatenkäter är ett kostnadseffektivt och snabbt sätt att göra en sambandsanalys mellan en byggnads energianvändning och det upplevda inneklimatet. I sin rapport till kunden har de studerat och kommenterat fastighetens energiförbrukning flera år tillbaka samtidigt som de utvärderar hur personalen upplever inneklimatet.

I utvecklingsskedet har EVU bland annat utfört en enkät för IMI Indoor Climate och TA i Göteborg. Har ni ytterligare frågor eller vill ni testa den nya tjänsten Klimatsmart med inneklimatenkäter via e-mail? Hör av dig till EVU så berättar de mer.

Thermotechs golvvärmerör fyller 25 år

Det har gått 25 år sedan det första golvvärmeröret PE-RT såg dagens ljus. I dag är det ett av världens kvalitetsmässigt bästa rör och Thermotechs mest använda rör.

1982 bestämde sig den tyska plastmaterialtillverkaren Dow Chemical för att utveckla ett nytt plastmaterial som bland annat skulle användas till golvvärmerör. Målet var att hitta ett flexibelt rör med lång livslängd som dessutom kunde hålla en stabil temperatur. Slutprodukten blev Dowlex PE-RT. Tjugofem år

senare kan vi konstatera att det nya röret blev en stor succé.

I början var dock många skeptiska till nykomlingen eftersom det inte fanns någon tidigare erfarenhet. Thermotech vågade satsa på den nya tekniken och de har inte ångrat sig.

– När vi övervägde vårt beslut att byta plaströrstyp

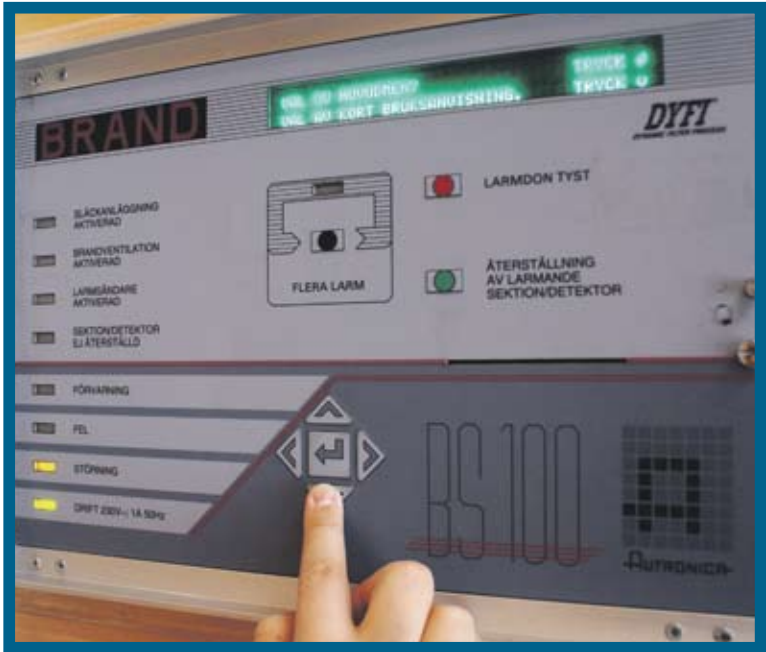
från PEX till PE-RT hade vi en del sömlösa nätter. Hur skulle vi kunna kommunicera ut och övertyga marknaden om rörets förträfflighet? Men, eftersom vi redan från början var övertygade om att detta var framtidens rör, så vågade vi ta beslutet, säger Andreas Anderzon, marknadschef på Thermotech.

Fördelar med PE-RT:

- Flexibelt och lätt böjligt - därmed enklare att lägga för rörinstallatören

- 100 procent återvinningsbart
 - Hög temperaturhållbarhet
 - Syrediffusionsspärren är skyddad från mekanisk nötning
- I dag används Dowlex PE-RT över hela världen och användarantalet ökar stadigt.
- Arne Öster

Autronicakund?

Bravida Säkerhet AB och Autronica Fire & Security har inlett ett samarbete. Detta samarbete innebär att Bravida Säkerhet marknadsför Autronicas nya brandlarmssortiment samt att företaget utför all service på äldre modeller som till exempel BS 100, BS-60 och BX-40.

Bravida Säkerhet AB finns representerade över hela landet. Med 5 regionkontor och många partners har vi alltid nära till kunden.

För mer information om Bravida Säkerhet AB och vår Autronica service se: www.bravidasakerhet.se. Eller kontakta oss på 08-602 30 00, eller sakerhet@bravida.se

Bravida Din ServicePartner

Nyheter

Tre dagar i energi-effektivitetens tecken

120 deltagare från 25 länder diskuterade energieffektivitet och nya koncept inom fastighetsautomation på Regin Partner Meeting.

Under tre dagar i slutet av september var Regin AB värd för ett mycket internationellt Regin Partner Meeting i Göteborg. Mer än 120 deltagare från 25 länder hade samlats på Hotell 11 den 26-28 september för att ta del av nya koncept och ny teknik inom fastighetsautomation, men också för att diskutera högaktuella frågor som exempelvis energieffektivisering.

Regins arrangemang var ett led i företagets firande av 60 år som företag och på programmet stod också invigningen av ett utbyggt huvudkontor i Källered. Invigningen skedde den 28 september vid ett evenemang som hade samlat cirka 200 inbjudna gäster.

Ett viktigt mål för Regins tredagarsarrangemang var att skapa ett framtidsinriktat diskussionsforum med möjligheter till erfarenhets- och idéutbyte runt centrala frågor inom fastighetsautomation. Besökarna delades in i fjorton olika grupper som sedan fick besöka fjorton olika minuställningar som var och en hade ett givet tema.

En av utställningarna hade rubriken "We must save energy. About 20 % is wasted", och Regins VD Johan Ohlsson menar att detta tema gav en tydlig indikation om vart branschen är på väg.

– Vi har under de senaste åren satsat stora resurser på att utveckla nya produkter och lösningar som gör att vi kan stötta våra distributörer och integratörer ännu bättre när de möts av kunder som i dag ställer allt tuffare krav på energieffektivisering. Här i Europa gör EU:s energidirektiv det helt nödvändigt för många fastighetsägare att modernisera styr- och reglersystemen, och i andra delar av världen ställs liknande krav. Med de nyheter vi lanserat och kommer att lansera inom en snar framtid har vi en unik bredd som gör att våra partner kan erbjuda mycket kostnadseffektiva lösningar som verkligen har fokus på lönsam energieffektivisering, säger Johan Ohlsson.

Webblösningar även för mindre fastighetsägare

Johan Ohlsson vill också lyfta fram den satsning som Regin gör på en mer konceptinriktad marknadsföring under varumärket Regin.

– Bra teknik och system löser inte alla energi- och inneklimatproblem. Det krävs också utbildning, energitjänster som energianalyser och uppföljning, och utnyttjande av ny webbt teknik för att erbjuda verkligt effektiva lösningar. Vi har inlett en satsning på att tillsammans med våra partner erbjuda sådana totalkoncept och här ser vi en stor

fram- tidspotential, förklarar Johan Ohlsson.

Ett par av Regins certifierade integratörer i Sverige har genomfört mycket lyckade energisparprojekt inom bostads- och industrisektorn, och som en viktig komponent i de lösningar som tagits ingår utnyttjande av nya webblösningar.

Under mötet i Göteborg presenterade Regin flera webbinriktade nyheter, men också mycket annat nytt som underlättar arbetet med energieffektivisering. I en kommande version av Regins övergripande SCADA-system, EXO, finns exempelvis rapportfunktionen EXOreport som gör det enkelt att göra energiuppföljningsanalyser. EXO-systemets webbfunktionalitet utökas också ytterligare för att möjliggöra ännu mer flexibla lösningar där Regins partner exempelvis tar ansvar för drift- och energiovervakningen.

Ett intressant nyhet för mindre fastighetsägare var presentationen av EXOflex Open Web som gör det möjligt att från valfri plats och via en vanlig webbläsare ansluta direkt till DUC:ar i en fastighet för att kontrollera driftstatus, energiförbrukning och larmhantering. Det finns alltså inget krav på tillgång till ett SCADA-system och EXOflex Open Web klarar upp till 500 I/O:s.

Ytterligare en nyhet som togs emot mycket väl, inte minst av många utländska besökare, var Regins presentation av webbservern EXOcommunicator som möjliggör BACnet-kommunikation. Med EXOcommunicator är Regin heltäckande även vad avser lösningar för marknadens viktigaste kommunikationsprotokoll. Regins koncernchef Leif Brattschöld sammanfattar dagarna i Göteborg som att de var ett viktigt avstamp mot nya marknadsmål både i Sverige och internationellt.

– Det finns en stor enighet om att våra satsningar på exempelvis ny webbt teknik och mer heltäckande koncept ligger helt rätt i tiden. På i princip alla våra marknader ser vi en snabb utveckling där slutkunderna kräver mer av sina leverantörer inom fastighetsautomation. Man efterfrågar bland annat webblösningar, inte minst för att kunna effektivisera sina driftorganisationer genom att ett utökat ansvar läggs på våra partner inom ramarna för nya samarbetsformer. Det finns också ett stort behov av moderniseringar där man vill behålla vissa basinstallationer men ersätta med ny teknik i delar av befintliga styr- och reglersystem. Med den bredd vi nu har, i kombination med en helt öppen och kompatibel teknik, kan vi flytta fram marknadspositionerna ytterligare och svara upp mot de behoven, avslutar Leif Brattschöld.

Inget värmer så gott som riktig golvvärme

Många husägare vill gärna ha golvvärme. Tillsammans med Uponor Control System kan du erbjuda ett lättinstallerat, kostnadseffektivt och driftssäkert värmesystem. Med Uponor Control System kan dina kunder få värmen precis som de vill ha den i husets alla rum, utan att behöva göra avkall på sina inredningsdrömmar.

Lättinstallerade Uponor Control System finns i både trådlöst och trådbundet utförande.

Uponor Control System, trådlöst utförande

Uponor Control System, trådbundet utförande

Läs mer om riktig golvvärme och andra system och produkter för ett tryggt och behagligt boende på www.uponor.se

uponor

Skärpt säkerhet för befintliga hissar

Enligt gällande bestämmelser åligger det hissägaren eller den som annars svarar för användningen av hissen, att vidta åtgärder för att hissen fortlöpande underhålls. Ofta åligger ansvaret således en bostadsrättsförening.

Om begagnande av hissen skulle innebära fara, skall hissägaren tillse att hissen stängs av så snart det kan ske. I ett mål som avgjordes av Högsta Domstolen ansågs en styrelseledamot i bostadsrättsföreningen ansvarig för hissens säkerhet i egenskap av ordförande. Fråga uppstod huruvida ordföranden hade handlat oaktsamt genom att inte omedelbart tillse att den trasiga hissen stängdes av, med verkan att en ung pojke klämdes i hissen och avled (NJA 1991 s 163).

Många äldre hissar saknar tillräcklig säkerhetsanordning och under 2006 har det därför tillkommit en ny lag, SFS 2006:138, och två föreskrifter, Boverkets föreskrift BFS 2006:26, H10, och Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2006:6, som syftar till att skärpa säkerhetsnivån för befintliga hissar. Den nya lagen (2006:138)

omfattar fyra paragrafer vilka ingår i Förordning (1999:371) om kontroll av hissar och vissa andra motordrivna anordningar i byggnadsverk.

De nya bestämmelserna stadgar huvudsakligen följande

Hissar som är avsedda för persontransport och som saknar korgdörr eller annat skydd mot schaktväggen skall vara försedd med en skylt som varnar för klämrisk. I byggnader som huvudsakligen innehåller arbetslokaler skall hissar som är avsedda för persontransport och som saknar korgdörr eller annat skydd mot schaktväggen senast den 31 december 2012 förseas med korgdörr eller annat lämpligt skydd i korgöppningen. I samband med att en hiss i en byggnad genomgår en större ändring eller när en väsentlig del av hissen byts ut skall i skälig utsträckning nödvändiga åtgärder vidtas för att höja säkerheten vid hissens användning. Boverket får meddela närmare föreskrifter om vilka åtgärder som skall vidtas samt vilka hissar som omfattas av de nya bestämmelserna.

**Lisa Länta och Åsa Andersson,
Gärde Wesslau Advokatbyrå**

Lisa Länta

Åsa Andersson

Specialister inom fastighets- och hyresrätt

Gärde Wesslau Advokatbyrå

STOCKHOLM GÖTEBORG BORÅS JÖNKÖPING HELSINGBORG

garde.se

Har du hyresgäster som inte betalar i tid?

-Barnsligt enkelt

Inkassera med InkassoDIREKT och behåll pengarna själv

**INKASSERA SJÄLV
med
INKASSODIREKT
bARNSLIGT
Enkelt!**

Inkasso.NET Sverige AB
031-708 79 30
www.inkassonet.se

KONE introducerar nytt servicekoncept

Med sitt nya servicekoncept KONE Care har hisslieferantören KONE skapat ett systematiskt sätt att arbeta med förebyggande underhåll. Idén är att metodiskt analysera, planera och uppdatera kundens hissutrustning så att den fungerar tryggt och säkert under hela sin livslängd.

Med ett alltmer integrerat Europa går det inte längre att ha några stora skillnader i säkerhetsskulturer i de olika länderna. Detta gäller även hissar. Därför finns det nu en EU-standard för att höja säkerheten i befintliga hissar.

- KONE är ett av världens ledande hiss- och rulltrappsföretag. Vi erbjuder våra kunder det bästa inom hissar och rulltrappor för nya och existerande byggnader samt innovativa lösningar för modernisering och underhåll. Här ingår både teknisk säkerhetsgenomgång men också översyn av tillgänglighet och estetik utifrån respektive fastighets särskilda behov. Vår ambition är säkerhet och trygghet där vi tar hand om tekniken medan fastighetsägaren kan ägna sig åt att ta hand om människorna, berättar Jan Persson, marknadschef för Skandinavien på KONE AB.

- KONE arbetar hela tiden utifrån ett säkerhetstänkande och ett energitänkande i sina lösningar. Energieffektiva fastigheter är ju aktuellt och hissarna är en del av detta. Vi har olika moduler som gör det möjligt för dig att fokusera

på de delar av din utrustning som kräver förbättringar och att kontrollera investeringskostnaderna. Det gör det också lättare för dig som kund att planera i din budget, säger Jan Persson.

Det revolutionerande hisskonceptet

KONE MonoSpace introducerades 1996 och var världens första praktiska, prisvärda och effektiva hisskoncept utan maskinrum.

I början av 2004 hade över 90 000 KONE MonoSpace-hissar blivit beställda och 70 000 var i drift. Succén var möjlig tack vare uppfinnandet av KONE EcoDisc hissmaskineri. Denna slanka, skivformade maskin passar inuti ett hisschakt av normal storlek och placeras på en styrskena. Resultatet ger en hiss, som inte behöver mer utrymme än det schakt som hisskorgen går i.

Varför behövs service och underhåll ?

Hissar, rulltrappor, portar och automatdörrar är "hjärtat i din byggnad". För att fastigheterna ska hålla sig attraktiva krävs det att du ser till att

de fungerar som de ska.

- Vi koncentrerar oss ständigt på att utveckla ny underhållsteknik som har som mål att du som kund ska få ut så mycket som möjligt av din utrustning. Det är bland annat därför som vi nu introducerar servicekoncepten KONE Care och KONE Care-for-Life. Vi arbetar också med någonting som vi kallar MBM (Modular Based Maintenance) eller modulbaserat underhåll, förklarar Per-Erik Berggren, som är ansvarig för service på KONE Skandinavien.

KONE och Marimekko i samarbete med tillverkning av hissinteriörer

KONE och Marimekko har ett samarbete under licens beträffande inredning av hissinteriörer. Avtalet mellan företagen avser användning av Marimekkos design genom att inreda hissväggarna med dekorativa laminatskivor.

I början av 2006 lanserade KONE den nya hissinteriörlösningen KONE Deco, som är utbytbara väggelement, som kan monteras i hisskorgen eller lobbyn. KONE Deco kan tillämpas i både nya och befintliga hissar.

KONE AB levererar hissar och rulltrappor till Citytunneln i Malmö

Uppdraget består av två entreprenader och det sammanlagda värdet är drygt 25 miljoner kronor. Den ena entreprenaden omfattar installation samt drift och underhåll under garantitiden av personhissar på Citytunnelns tre stationer - Tio hissar på Malmö C Nedre, två hissar på station Triangeln och fyra hissar på station Hyllie. Den andra entreprenaden omfattar installation av fyra rulltrappor på station Hyllie samt drift och underhåll av dessa under garantitiden.

KONE AB är genom stark lokal förankring, involverade i ett flertal intressanta projekt i Öresundsregionen. Ett av de tidigare projekten, Turning Torso, är i dag en byggnad med stor attraktionskraft och där KONE AB stod för leverans och installation av hissarna.

Gemensam organisation

KONE Hissar AB i Sverige, KONE AS i Norge och KONE A/S i Danmark fick gemensam organisation 2001. KONE Hissar AB bytte namn till KONE AB i mars 2003.

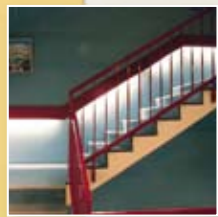
Arne Öster

Allt i socklar från PRIMO!

Sveriges bredaste sortiment av massiva och mjuka lister ger dig alltid rätt lösning – oavsett behov!

Fördelarna med PRIMO-lister är många:

- Inget underhåll, ingen röta eller svamp
- Smutsavvisande yta
- Enkel rengöring
- Slitstarka
- Högkvalitativ ytfinish
- Upp till 14 färdigbehandlade färg och trävarianter
- Behöver inte målas
- Enkel och snabb montering

Beställ PRIMO:s Listpärm och Listhandbok på 0325 61 94 80. Kan också hämtas på

primolister.se

– När utseendet betyder något!

PRIMO SVERIGE AB
Tlf. 0325 61 94 80 · Fax 0325 61 94 90

PRIMO

Service Modernisering Nya hissar

www.nordiskhiss.se

Linköping 013-31 47 00 • Fax 013-10 63 05
Eskilstuna 016-14 14 95 • Fax 016-13 76 30
Karlstad 054-214500 • Fax 054-184200

Hissar

De flexibla specialisterna på öppna hisslösningar

Service och förebyggande underhåll är viktigt för att din hiss ska kunna gå mjukt och fint samt säkerställa en lång livslängd. Det är viktigt att rätt typ av hiss blir rätt lösning i byggnaden. Ett nära samarbete från ett tidigt skede i projektet hjälper fastighetsägaren att hitta rätt lösning, sett till den totala kostnaden inte bara för själva inköpet utan även gällande drift, underhållsmöjligheter och energiförbrukning.

Företaget Nordisk Hiss AB verkar inom Östergötland, norra Småland, södra Sörmland och Värmland där de erbjuder nyinstallation, modernisering och service/underhåll av hissar och portar.

- Vår verksamhet omfattar såväl nyinstallation av personhissar och lasthissar upp till 5000 kg, till ombyggnad, modernisering, service och underhåll med dygnet-runt-jour. Vi levererar, monterar och utför service på alla fabrikat för bostäder, kontor, offentliga lokaler och befintliga byggnader, berättar Per-Arne (Pelle) Sääv på Nordisk Hiss AB i Linköping.

- Driftstopp inträffar tyvärr förr eller senare trots god service på grund av olika anledningar. Nordisk Hiss har dock lång erfarenhet av avancerad felsökning på de flesta fabrikat och arbetar efter vår egen "noll-vision" - inga driftstopp. Våra

lösningar innebär inga låsta system utan alla i branschen kan underhålla och sköta våra installerade hissar, förklarar Pelle Sääv.

Färdiga paket för modernisering

För modernare standardhissar har Nordisk Hiss AB färdiga system och paket för modernisering som gör det snabbt och enkelt att göra din hiss fräsch igen. Merkostnaden för en snyggare hisskorg behöver inte vara mer än någon eller några procent av den totala hissentreprenadkostnaden. För en i sammanhanget låg kostnad får du en hiss som tillför ett mervärde till fastigheten.

Ofta är maskinerna väldigt bra och kan behållas vid en modernisering, men de nya är tystare och energisnålare.

- Nordisk Hiss arbetar långsiktigt och flexibelt med en helhetssyn tillsammans med våra

kunder. Vi kan välja hissmaterial efter kundernas behov eftersom vi arbetar på den fria hissmarknaden. Vi kallar oss gärna flexibla specialister och kan erbjuda speciallösningar som långsiktigt blir fördelaktigt för kunderna, påpekar Pelle Sääv.

Boverkets föreskrifter BFS 2006:26, H10, det

så kallade 10-punktsprogrammet för ökad säkerhet i Sveriges hissbestånd ger hissfirmorna en hel del att tänka på i sitt arbete vid både nyinstallation och olika typer av ingrepp i befintliga hissar.

Arne Öster

FÖNSTER FÖR LIVET

Bevara husets själ

Med VELFAC fönster i klassisk stil uppnår du det moderna fönstrets alla fördelar och bevarar husets ursprungliga själ.

Se mer på www.VELFAC.se

VELFAC®

Hissar - Rulltrappor - Portar

För era nyinstallationsprojekt eller den dagliga servicen på era hissar - kontakta oss.

Tel: 08-562 032 00

otis.sverige@otis.com

OTIS

www.otis.com

Hissar

Världens ledande tillverkare av hissar

Otis produkter finns i mer än 200 länder. Företaget har utvecklat hissars sedan mitten av 1800-talet och i dag finns Otis-märket på 1,5 miljoner hissars och 100.000 rulltrappor som hjälper människor världen över att förflytta sig.

Otis i Sverige har cirka 340 anställda och finns över hela Sverige. Otis AB tillhör Otis nordiska region tillsammans med Danmark, Norge, Finland, Estland och Lettland. Regionens huvudkontor finns i Stockholm. Över hela världen har Otis cirka 61.000 anställda och erbjuder produkter i över 200 länder.

- Vi tillverkar, installerar, moderniserar, reparerar och underhåller hissars, rulltrappor och rullramper; men hjärtat i verksamheten är utveckling och problemlösning. Det spelar ingen roll om en kund behöver ett sofistikerat hisssystem för världens högsta byggnad eller en enkel hiss till ett tvåvåningshus – vi kommer att leverera en säker och tillförlitlig lösning, säger Thomas Rosendahl, försäljningschef Service på Otis AB.

2000-talets hissinnovation

- Gen2-hissen är en stor framgång för vår nyhissmarknad med över 80 000 enheter sålda bara fram till 2006. Kärnan i systemet är det polyuretanöverdragna stålbelägg – ett stort genombrott inom hissteknologin. Bältena är endast 30 mm breda och 3 mm tjocka. Ändå är de mer slitstarka, har en längre livslängd och är mer flexibla än de tunga hisslinorna av stål som varit standard inom industrin ända sedan 1800-talet. Bältet böjer sig över drivskivor som har en mindre diameter och varje bälte kan bära 3 600 kg. Detta gör att maskinen tar upp endast 30 procent av det utrymme som tidigare behövdes, vilket gör att behovet av ett maskinrum har eliminerats. Samtidigt ger konstruktionen med bältena en tystare drift, berättar Thomas Rosendahl.

Miljövänlig

Gen2-hissarnas patenterade teknologi med stålbelägg och växellös maskin kräver ingen smörjning vilket gör systemet renare för miljön. Dessutom erhålls dubbel energieffektivitet jämfört

med traditionellt utrustade hissars och en lägre start- och driftström ger lägre kostnad för installation och drift.

Nya i Gen2-familjen för i år är Gen2 Flex, för installation av nya hissars i existerande byggnader och Gen2 Mod, för moderniseringar som ger energibesparingar och samtidigt medför en förbättrad åkqualitet. Gen2 Comfort, Gen2 Premier och Gen2 Lux ger likt andra Otis Gen2-system, samma energibesparingar, miljömässiga fördelar, pålitlighet och tysta drift.

Varför ska man välja Otis som serviceföretag?

- Valet av det företag som ska serva dina anläggningar är ett viktigt beslut. Ett serviceavtal med Otis erbjuder dig flexibilitet för att möta dina behov, utan att kompromissa med säkerheten, servicegraden eller värdet av din utrustning. Det ger dig den bästa support och servicekapaciteten i branschen, menar Thomas Rosendahl.

Leveranssäkerhet och flexibilitet är nyckeln

Micasa Fastigheter i Stockholm AB är ett fastighetsbolag som äger och förvaltar Stockholms stads omsorgsfastigheter. En omsorgsfastighet kan vara ett servicehus, ett behandlingshem, en gruppbostad eller ett äldreboende. Micasa har ett 70-tal medarbetare och äger i dag 122 omsorgsfastigheter, ett mindre antal "vanliga" hyreslägenheter, ett fåtal studentlägenheter samt 786 seniorlägenheter.

Vad betyder hissars för er? Och hur ser ni på hissbestämmelserna i det så kallade 10-punktsprogrammet?

- Självklart är de "hjärtat" i våra fastigheter. Med tanke på den verksamhet vi bedriver är det viktigt att våra hissars är i god kondition och har en bra standard. I dag har och genomför vi underhållsplaner för varje fastighet, där hissars är inkluderat. Genomförandet av 10-punktsprogrammet ser vi som en förbättring av vårt fastighetsbestånd, säger Anne-Christine Ehn, inköpsamordnare på Micasa Fastigheter i Stockholm AB.

Du nämnde att hissars är viktiga för er. På vilket sätt?

- Utan tillgänglighet till hissarn fungerar inte vår verksamhet!

Hur ser du på ert val av hissleverantör?

- För oss är det viktigt att ha en bra och pålitlig samarbetspartner eftersom varje projekt är unikt. Det ställer krav på flexibilitet för att säkra leveransen, förklarar Anne-Christine Ehn.

Vad känner du till om 10-punktsprogrammet?

- Vi har bland annat fått information genom vår leverantör Otis AB. Det är viktigt för oss att vår samarbetspartner ser helheten och har förståelse för den 5-årscykel som 10-punktsprogrammets förändringar och investeringar kommer att innebära, konstaterar Ann-Christine Ehn.

Arne Öster

altro

Håll smutsen utanför!

Med Nuways entrésystem är det en enkel match. Tack vare det flexibla systemet kan du skräddarsy en entré, helt efter egna behov och med hänsyn till hur intensiv trafiken

är. Nuway fångar effektivt upp grus, sand, smuts och vata i sina borstlameller och avskrapningsskenor. Resultatet blir en trevligare inomhusmiljö och mindre slitage på golven. Varför inte välkomna dina besökare på ett personligt sätt? Vill du ha idéer och information så rekommenderar vi dig att besöka www.altro.se eller kontakta din Altro-säljare.

Ventexpert AB

Certifierad Ventilationsrengöring

Tel: 08-32 33 22
www.ventexpert.se

Ventilation

Med vikt på ventilation

Eftersom vi i Sverige tillbringar 90% av vår tid inomhus finns det anledning att se till att inomhusluften håller god kvalitet. Men god ventilation är tyvärr ingen självklarhet trots att det gynnar både hälsan och ekonomin.

Att självdragskanaler och frånluftskanaler blir smutsiga är ett tecken på att ventilationen gör sitt jobb. Har man frånluftskanaler som är efter år, fortfarande är rena så har man anledning att fundera om ventilationen fungerar som den ska.

Många självdragsventilerade hus, byggda i början på 1900-talet har aldrig genomgått en riktig ventilationsrengöring som omfattar alla kanalerna, inte bara kök- och badrum utan också vardagsrum och sovrum där det ofta kan vara stopp.

Kontinuerlig kontroll

Funktionen obligatorisk ventilationskontroll, OVK, infördes genom förordningen om funktionskontroll av ventilationssystem 1992.

Tyvärr så rensas oftast inte kanaler för kvalitets skull, utan endast för att

OVK-besiktningsmannen kräver detta för godkänd OVK. Intervallet för besiktningen skiljer sig beroende på om det är skolor, restauranger eller bostadshus.

– Ventilationsbranschen har det svårare än

övriga VVS-branschen, då dålig luft inte är något synligt problem. Om vattnet t ex inte kommer ur kranen är det ett påtagligt fel medan dålig luft är en upplevelse och enskild bedömning, säger ventilationsrengöraren Johanna Melin, Ventexpert AB.

Bra koncept som sparar pengar

Genom att börja med att se till att luften är ren kan man senare titta närmare på luftflödet. Det är viktigt att både mängden luft och temperaturen är rätt. Försättningsvis genom att energianpassa luft till rätt kostnad kan man spara in på onödiga utgifter.

Ventexpert AB arbetar med åtgärda problem på befintliga ventilationsanläggningar. Genom noggran besiktning och mätning utreds problemet som de löser genom rengöring och eventuell ombyggnad.

De rekommenderar alla fastighetsförvaltare att upprätta ett serviceintervall som omfattar mer än bara ett snabbt filterbyte. Många gånger får enskilda boende själva bekosta utredning och

kontroll på sin inomhusluft för att övertyga en styrelse eller en fastighetsägare att det inte står rätt till med ventilationen.

– Inställningen till ventilation måste ändras

och ges mer uppmärksamhet. Frisk luft skall vara lika självklart som drickbart vatten, värme och fungerande avlopp, avslutar Johanna Melin.

Stina Rangmar

THE COMMTECH GROUP

Konsulttjänster för energieffektiv fastighetsförvaltning

ENERGI-DEKLARATIONER

BALANSERING
radiator- och ventilationssystem

UTBILDNING

DRIFTANALYS

OVK

Utredningar
inneklimat

Projektledning

Besiktningar

EVU ENERGI & VVS UTVECKLING AB
Lund – Jönköping – Kristianstad – Karlskrona
Tel.: 046 - 19 28 00 – info@evu.se – www.evu.se

FASTIGHETSFÖRVALTARENS
BRANSCH
REGISTER:

ARKITEKTER

Senn Arkitekter AB
Hela landet
Kontakt: Beat Senn
Tel: 044-24 75 23
Mobil: 070-988 66 52
Fax: 044-24 75 26
E-post: beat@sennarkitekter.com
www.sennarkitekter.com

BELYSNING

Storel AB
Hela landet
På elektrikerns sida
Tel: 0520-47 52 00
E-post: info@storel.se
www.storel.se

BESIKTNINGAR

Hallands Fastighetsservice AB
Västkusten
Ta steget - Vår kunskap är din trygghet
Kontakt: Erik Gabriellsson
Tel: 0340-67 36 08
Mobil: 070-672 82 15
Fax: 0340-67 36 08
E-post: erik@hfs.varberg.se
www.hfs.varberg.se

BYGGNADSARBETEN

Björklund & Castenhag Bygg AB
Stockholm
Utför alla typer av byggnadsarbeten.
Kontakt: Patrik Björklund / Kenneth Castenhag
Tel: 08-767 23 27
Fax: 08-767 23 90
E-post: info@bjorklundbygg.se
www.bjorklundbygg.se

BYGGMÄSTARE

Säve Byggnads AB
Göteborg med omnejd
Allt inom bygg
Kontakt: Stefan Ivarsson
Tel: 031-744 19 80
Fax: 031-23 59 99
Mobil: 0706-478362
E-post: stefan.ivarsson@savebygg.se
www.savebygg.se

DIGITAL-TV/TEKNIK

ET Antenn & TV Service AB
Värnamo
Kontakt: Lennarth Ekerstam
Tel: 0370-149 00
Mobil: 070-581 49 00
E-post: lennarth.ekerstam@swipnet.se

ELINSTALLATÖRER

Wikmans Elektriska AB
Uppsala
Elinstallationer, kabel-TV och service
Kontakt: Mats Norenäs
Tel: 018-16 92 70
E-post: info@wikmanselektriska.com
www.wikmansel.se

ENERGIBESPARING

AB Jourman
Stockholm med omnejd
Även auktoriserad våtrumsinstallatör
Kontakt: Michael Moore
Tel: 08-97 09 15
E-post: info@abjourman.se
www.abjourman.se
www.abjourman.se

Flir Systems AB
The Global Leader in Infrared Cameras
Tel: 08-753 27 50
E-post: sales@flir.se
www.flir.se

Grundels Fönstersystem AB
Hela Landet
Tilläggsisolering av fönster. P-märkt.
U-värde 1,2.
Kasernhöjden 7
653 39 Karlstad
Tel: 054-18 05 01
E-post: info@grundels.se
www.grundels.se

Stockholms stad
Kontaktperson: Ann Lindkvist
Tel: 08-508 297 69
Mobil: 070-47 297 69
E-post: ann.lindkvist@miljo.stockholm.se
www.klokainvesteringar.nu

YIT Sverige AB
Hela landet
Lönsamma energisparåtgärder med ansvar över tiden
Tel: 08-705 32 00
Fax: 08-753 639 07
E-post: yngve.berglund@yit.se
www.yit.se

FASAD

Stuckaktören AB
Kontakt: Daniel Lydén
Tel: 08-590 361 00
Fax: 08-590 361 01
E-post: info@stuckatoren.se
www.stuckatoren.se

FASTIGHETER

YIT Sverige AB
Hela landet
Förvaltning & facilities management
Tel: 08-705 32 00
Fax: 08-753 639 07
E-post: yngve.berglund@yit.se
www.yit.se

FASTIGHETSSERVICE

YIT Sverige AB
Hela landet
Teknisk service, drift & underhåll, ventilation, VS, kyla, el, säkerhet, data/tele
Tel: 08-705 32 00
Fax: 08-753 639 07
E-post: yngve.berglund@yit.se
www.yit.se

FASTIGHETSSYSTEM

Hogia Fastighetssystem
Hela landet
Tel: 031-733 08 60
Fax: 031-733 08 61
E-post: lennart.granfeldt@hogia.se, johan.jonsson@hogia.se
www.hogia.se

REALgood AB
Kontakt: Björn Reimers
Tel: 0586-421 07
Fax: 0586-421 19
E-post: info@realgood.se
www.realgood.se

FOGENTREPRENÖRER

BVS BYGG VENTILATION SANERING
Kontakt: Mia Nordberg
Tel: 0707-13 43 06
Fax: 0587-920 46
E-post: mia@bvsab.se
www.bvsab.se

FUKTENTREPRENÖRER

Airjon bygg & miljöteknik AB
PCB-analyser, fukt- och mögelmätning
Kontakt: Lennart Olsson
Tel/Fax: 046-25 63 81
www.airjon.se

OBM Fuktteknik i Syd AB
Malmö
Kontakt: Pär Håkansson
Tel: 020-55 85 60
Fax: 040-41 42 60
E-post: info@obm-syd.se
www.obm-syd.se

FÖNSTER

H-Fönstret i Lysekil AB
Tillverkar aluminiumfönster med träklädd rumssida och överlägsen livslängd, skräddarsydda för fönsterbyten samt prisvinnande nyproduktion.
Tel: 0523-66 54 50
Fax: 0523-478 74
E-post: info@hfönstret.se
www.hfönstret.se

Miljönären Måleri AB
Kontakt: Andreas Söderqvist
Tel: 0707-46 59 57
Tel: 0243-668 80
Fax: 0243-149 90
E-post: infoborlange@miljonarenmaleri.se
www.miljonarenmaleri.se

GOLV

Eradur AB
Hela Sverige
Eradur AB är Sveriges ledande leverantör av fogfria golvbeläggningar
Tel: 042-29 22 50
info@eradur.com
www.eradur.coms

GOLVVÄRME

Thermotech Scandinavia AB
Sollefteå
Kontakt: Ulrika Mattisson
Tel: 0620-68 33 30
Fax: 0620-68 33 35
E-post: ulrika@thermotech.se
www.thermotech.se

HISSAR

Nelab Försäljnings AB
Norrland
Kontakt: Arne Johansson
Tel: 0911-23 23 31
Fax: 0911-191 85
E-post: arne.johansson@nelab.se
www.nelab.se

JURIDIK

Advokatfirman Delmar Henrysson
Tel: 0418-295 10
Fax: 0418-288 95
www.delmarlaw.se

Andersson Gustafsson Advokatbyrån
Hela landet och internationellt
Tel: 08-677 17 00
Fax: 08-677 17 10
E-post: info@advokatag.se
www.advokatag.se

KAKEL

AB Jourman
Stockholm
Godkänd våtrumsinstallatör
Kontakt: Michael Moore
Tel: 08-97 09 15
E-post: info@abjourman.se
www.jourman.se

KOMFORTKYLA

Söderkyl AB
Kontakt: Juhani Iloniemi
Tel: 08-556 962 00
Fax: 08-556 962 20
E-post: info@soderkyl.se
www.soderkyl.se

MÅLAREMÄSTARE

Kumlins Måleri AB
Kvalitets- & miljöcertifierade enligt ISO
Tel: 018-12 00 50
E-post: info@kumlins.se
www.kumlins.se

PCB

ANALYSER

Airjon Bygg & Miljöteknik AB
PCB-analyser, fukt- och mögelmätning
Kontakt: Lennart Olsson
Tel/Fax: 046-25 63 81
www.airjon.se

Analytica AB
Stockholm
Kontakt: Kent Utterström
Tel: 08-527 75 200
www.analytica.se

Ljunga Lab AB
Miljöinventering, asbest, PCB, metaller m.m.
Kontakt: Nabil Mikati
Tel: 0691-329 10
Fax: 0691-324 40
www.ljungalab.se
info@ljungalab.se

INVENTERING

Sweco Viak AB
Hela landet
Tel: 08-695 60 00
Fax: 08-695 62 40
www.sweco.se

KONSULTER

Sweco Viak AB
Hela landet
Tel: 08-695 60 00
Fax: 08-695 62 40
www.sweco.se

SamCon AB
Stockholm/Örebro
PCB-inventering
Kontakt: Ulla-Lena Ernerheim Jokumsen
Tel: 08-775 99 30
Mobil: 0704-41 73 66
Fax: 08-18 57 74
E-post: u.jokumsen@samcon.se
www.samcon.se

SANERING

Analytica AB
Stockholm
Kontakt: Kent Utterström
Tel: 08-527 75 200
www.analytica.se

PLÅTSLAGERI

Larssons Plåtslageri
Uppsala
Vi utför alla slags arbeten inom byggnadsplåtslageri och sätter alltid kundens önskemål i första hand.
Kontakt: Anders Larsson, Göran Larsson
Tel: 018-35 50 86
Fax: 018- 30 50 54
E-post: info@larssonsplat.nu
www.larssonsplat.nu

Södertörns Plåt AB
Stockholm
Kontakt: Brian Taylor
Tel: 08-712 59 30
Mobil: 070-765 37 97
sodertornsplat@bredband.net
www.sodertornsplat.se

RADONENTREPRENÖRER

Hemkomfort AB
Hjo
Expert på radonsanering i villor och flerfamiljshus samt villaventilation.
Tel: 0503-103 00
E-post: niclas.zachrisson@hemkomfort.se
www.hemkomfort.se

Hemkomfort AB
Stockholm
Expert på radonsanering i villor och flerfamiljshus samt villaventilation.
Kontakt: Jonas Krylborn
Tel: 08-604 97 00
E-post: jonas.krylborn@hemkomfort.se
www.hemkomfort.se

RÖR

AB Jourman
Stockholm
Godkänd våtrumsinstallatör
Rörrenovering
Kontakt: Michael Moore
Tel: 08-97 09 15
E-post: info@abjourman.se
www.jourman.se

Solna Relining Service AB
Stockholm
Kontakt: Markus Kaarto
Tel: 08-445 14 34
Fax: 08-764 62 15
www.solnarelining.seS

SKADEUTREDNINGAR

Airjon bygg & miljöteknik AB
PCB-analyser, fukt- och mögelmätning
Kontakt: Lennart Olsson
Tel/Fax: 046-25 63 81
www.airjon.se

SamCon AB
Stockholm/Örebro
PCB-inventering
Kontakt: Ulla-Lena Ernerheim Jokumsen
Tel: 08-775 99 30
Mobil: 0704-41 73 66
Fax: 08-18 57 74
E-post: u.jokumsen@samcon.se
www.samcon.se

SOLSKYDD

Fönster Design AB
Stockholm
Kontakt: Mikael Nylund/Åke Gustavsson
Tel: 08-668 14 20
Fax: 08-844 2 20
E-post: info@fonsterdesign.se
www.fonsterdesign.se

Ljus & Comfort
Åhus / Kristianstad
Kontakt: Roger Persson
Tel: 044-28 89 90
Fax: 044-28 89 99
E-post: info@ljusochcomfort.se
www.ljusochcomfort.se

SÄKERHET – LÅS/LARM ÖVERVAKNING

BEVAKNING

Diforga AB
Hela landet
Öka informationen - Minska administrationen
Kontakt: Bo Adnoff
Tel: 040-54 22 45
Fax: 040-54 22 49
E-post: diforga@diforga.se
www.diforga.se

BRANDLARM

Diforga AB
Hela landet
Öka informationen - Minska administrationen
Kontakt: Bo Adnoff
Tel: 040-54 22 45
Fax: 040-54 22 49
E-post: diforga@diforga.se
www.diforga.se

KAMERAÖVERVAKNING

Acquris IT AB
Hela Norden
Tel: 08-750 77 40
Fax: 08-444 87 05
E-post: info@acquris.se
Hemsida: www.acquris.se

InSupport AB
Hela landet
Bo Westin
Tel: 08-551 118 00
Mobil: 0708-51 37 75
E-post: bo.westin@insupport.se
www.insupport.se

Security Design Sweden AB
Rikstäckande
CCTV, Talande utrymningslarm, Konferenssystem
Tel: 08-564 727 90
E-post: info@securitydesign.se
www.securitydesign.se

Övervakningsbutiken On Net GBG AB
Hela Landet
Effektiv övervakning av fastigheter
Tel: 031-12 56 00
E-post: info@overvakningsbutiken.se
www.overvakningsbutiken.se

LÅSSYSTEM

Alarm System Sv AB
Stockholm
Medlem i Swelarm
Kontakt: Anders Henning
Tel: 08-410 113 50
Fax: 08-649 02 52
E-post: ah@alarmsystem.se
www.alarmsystem.se

KABA AB**Hela Europa**

Tel: 016-16 15 00

E-post: info@kae.kaba.com

www.kaba.se

Låskonsult AB

ASSA-auktoriserad återförsäljare

Kontakt: Mats Starkhammar

Tel: 08-20 06 75

Fax: 08-20 03 54

E-post: mats.starkhammar@laskonsult.se

Södra Vägens Låsservice AB**Göteborg**

Kontakt: Mikael Asperholm

ASSA-auktoriserad återförsäljare

Tel: 031-83 20 25

www.sodravagenslas.se

TRÄDGÅRDSANLÄGGNING**WIAB Entreprenad AB****Göteborg**

Kontakt: Lars-Göran Karlsson

Tel: 031-22 84 00

Fax: 031-51 08 71

Mobil: 0705-28 82 79

E-post: info@wiab.nu

www.wiab.nu

**VENTILATION /
INOMHUSMILJÖ****Bravida Stockholm AB -
Fastighetsdrift**

Ventilationsrengöring - certifierade

Kontakt: Roger Svensson/Bill Hensby

Tel: 08-695 20 00

E-post: roger.svensson@bravida.se

www.bravida.se

Ventexpert AB

Kontakt: Roger Edmark

Tel: 08-32 33 22

E-post: info@ventexpert.se

www.ventexpert.se

VENTILATIONSRENGÖRING**Skorstensteamet i Skåne AB**

Certifierad RSVR-medlem

Kontakt: Ingvar Asplund

Tel: 040-29 23 95

www.skorstensteamet.se

VÅTRUMSENTREPRENÖRER**AB Jourman****Stockholm**

Godkänd våtrumsinstallatör

Kontakt: Michael Moore

Tel: 08-97 09 15

E-post: info@abjourman.se

www.jourman.se

VÄRMEPUMPAR**AVV-Service AB****Malmö**

IVT-återförsäljare

Kontakt: Peter Lindell

Tel: 040-16 32 45

Fax: 040-15 16 47

E-post: mo@avv.se

www.avv.se

Bravida Sverige AB**Karlskrona**

Kontakt: Bengt Arne Eriksson

Tel: 0455-30 25 30

www.bravida.se

www.althiss.se

ALVESTA • STOCKHOLM • GÖTEBORG • MALMÖ • SUNDSVALL • PITEÅ

Vi Öppnar Dörrar Worldwide!

TORMAX entrélösningar

Du märker inte en TORMAX

TORMAX är förstahandsvalet för kunder som uppskattar en sak: Dörrar som öppnas obemärkt.

TORMAX märks!

Välkommen till en av världens ledande dörrsystemleverantörer
TORMAX står för design, tillförlitlighet och säkerhet världen över.
Upptäck TORMAX, vi finns där folk rör sig.

★★★★★
TORMAX
AUTOMATIC

TORMAX Sverige AB

08-36 54 00

Stockholm Göteborg Malmö

mail@tormax.se | www.tormax.se

*Vi på Fastighetsförvaltaren
önskar er alla en
God Jul och ett Gott Nytt År!*

Synd att varm luft stiger!

**Hade den legat
still hade du inte
behövt tilläggs-
isolera vinden.**

Men tilläggsisolering av vinden är – enligt sam-
stämmiga resultat från många tester och mät-
ningar – den absolut mest effektiva och ekonomiska
energiparåtgärden. Därmed fastighetsägarens bästa
energiparinvestering. Och ett stort steg mot anpassning
till de nya EU-direktiven.*

* Enligt EU-direktiv och beslut i Riksdagen skall Sverige kraftigt minska sitt beroende av fossila bränslen. Ett hjälpmedel är att energideklarerat flertalet kommersiella fastigheter, hyres- och bostadsrättsfastigheter samt villor. Huvuddelen av dessa skall vara energideklarerade vid årsskiftet 2008 / 2009. Mer information finns på Boverkets hemsida.

Ryktet sprider sig!

Vi har genomfört fler än 8.000 tilläggsisoleringar av vindar i allt från villor via flerfamiljshus till stora fastighetskomplex. Därför vet vi hur du kan spara pengar och miljö genom tilläggsisolering av vinden ganska bra ...

Att det blivit så många uppdrag beror naturligtvis på att våra uppdragsgivare blivit nöjda. Dels för att de verkligen har sparat stora pengar i form av minskade uppvärmningskostnader och dels för att de är nöjda med vårt sätt att genomföra uppdraget.

Snacket går och tipsen sprider sig – inte minst mellan medlemmar och styrelser i bostadsrättsföreningar.

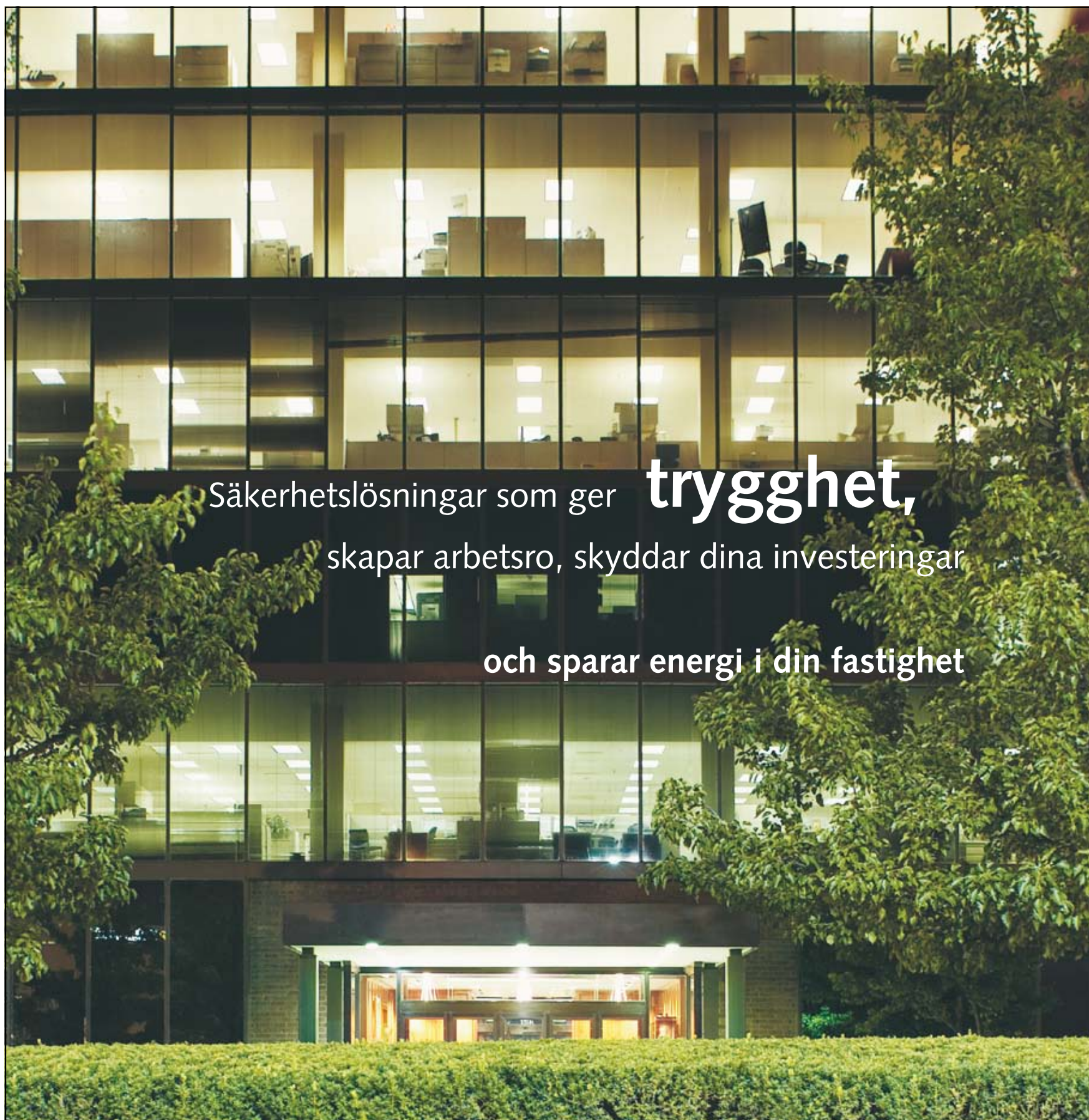
**Mer information, besparingskalkyl
eller bokning av tilläggsisolering –
tel 08-94 04 05!**

B

**BEGRÄNSAD
EFTERSÄNDNING**
Vid definitiv eftersändning återsänds
försändelsen med nya adressen på baksidan
(ej adressidan)

Returadress: Hexanova Media Group AB
31014, 400 32 GÖTEBORG

Säkerhetslösningar som ger **trygghet,**
skapar arbetsro, skyddar dina investeringar
och sparar energi i din fastighet

Få ut maximalt värde från dina säkerhetslösningar genom att låta dem samverka med
övriga fastighetstekniska system.

Med TAC får du ett säkrare och mer komfortabelt klimat i dina fastigheter. www.tac.se

